

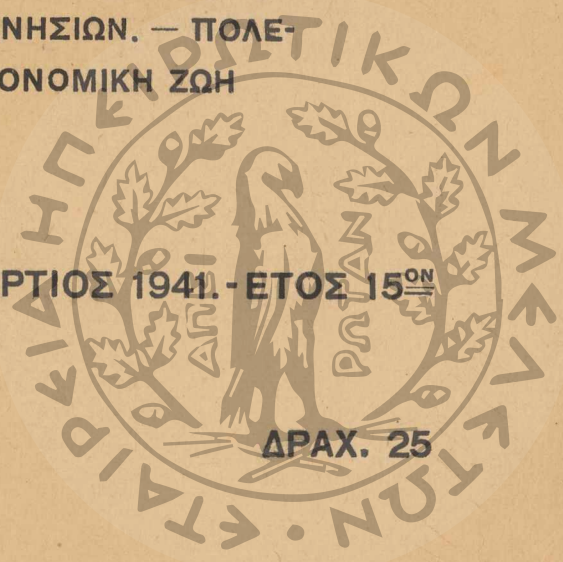

== ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ==

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟΝ, Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ,
ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ
ΙΔΡΥΜΑΤΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ. — ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΗ
ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΤΑΝΗΣΙΩΝ. — ΠΟΛΕ-
ΜΙΚΗ ΖΩΗ. — ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ

ΤΕΥΧΟΣ 134 - ΑΘΗΝΑΙ - ΜΑΡΤΙΟΣ 1941. - ΕΤΟΣ 15^{ON}

ΔΡΑΧ. 25

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΙΟΝΙΟΥ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑΣ

Ετησία..... Δραχ. 100
Δημόσια Γραφεία και
ὀργανισμοὶ > 200

Ετησία ἑξωτερικοῦ δολλάρια 2

Διαφημίσεις: Ὀλόκληρος σελὶς ἑξωφύλλου Δραχ. 1500
Ἡμίσεια > > 850

Γραφεῖα ὁδὸς Τροίας 39 (στάσις Ἀγγελοπούλου) Πατήσια

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΣΠΥΡΟΣ ΜΙΝΩΤΟΣ

Ἐμβάσματα, συνεργασία καὶ ὅτι
ἄλλο σχετικὸ μὲ τὸ περιοδικὸ ἀπο-
στέλλεται εἰς τὴν διεύθυνσιν:

Κον Σπύρον Μινῶτον
Ταχ. Θυρίς 202 Ἀθήναι

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαιον Μετοχικὸν καὶ Ἀποθεματικὸν Δρ. 1.205.000.000
Καταθέσεις (τῇ 28 Ἰουνίου 1940) » 10.680.000.000

TACHYDROMIKON TAMIEYTHRION

Ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τοῦ Κράτους

Δέχεται ἐντόκους καταθέσεις πρὸς 4% ἐτησίως.

Ἑσωτερικοῦ δραχ. 1—100.000.

Ἐξωτερικοῦ > 1—500.000.

Ἄνω τῶν ποσῶν τούτων τοκίζονται μόνον οἱ κεφαλαιοποιούμενοι τόκοι.

Κεφάλαιον καταθετῶν δραχ. 3.600.000.000.

Μὲ τὸ βιβλιάριον τοῦ Ταχυδρ. Ταμιευτηρίου εἰμπορεῖτε νὰ ἀποσύρτετε καὶ νὰ καταθέσητε τὰς οικονομίας σας εἰς ὅποιοδήποτε ταχυδρομεῖον τοῦ Κράτους καθὼς καὶ μέσῳ τῶν ἀγροτικῶν διανομῶν.

Ἀπὸ τὰς καταθέσεις εἰς τὸ Ταχ. Ταμιευτήριον δὲν κατάσχονται εἰς καμμίαν περίπτωσιν 33.330 δραχμαί.

Φροντίζετε νὰ κάνετε οικονομίαν παντοῦ καὶ πάντοτε.

Μὴ δαπανᾶτε ἄσκοπα καὶ ἀνώφελα τὰ χρήματά σας, διότι θὰ σᾶς χρειασθοῦν εἰς ἀπροβλέπτους ἀνάγκας.

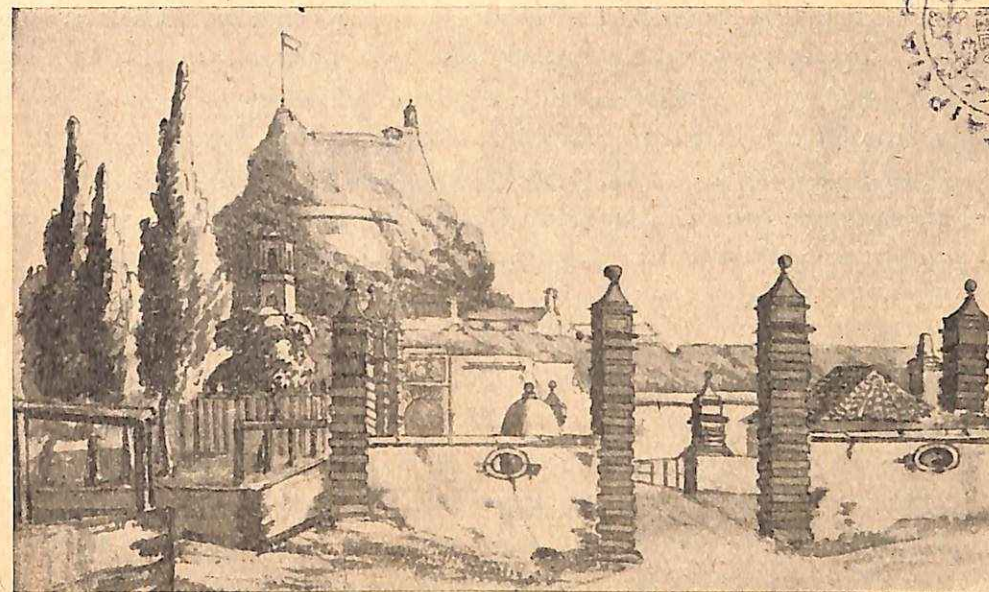
Μὴ κρύπτετε τὰ χρήματά σας διότι ζημιώνεσθε καὶ ὡς ἄτομα καὶ ὡς πολῖται. Τὰ κρυμμένα χρήματα εἶναι ἄγονα καὶ ἄχρηστα.

Οὐδέποτε χάνονται αἱ καταθέσεις σας στὸ Ταχυδρομικὸν Ταμιευτήριον.

Ἐνας κουμπαράς τοῦ Τοχυδρ. Ταμιευτηρίου σᾶς διευκολύνει πολὺ στὴν ἀποταμίευσιν.

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν ἐπαρχιῶν νὰ ἀποστέλλουν τάχιστα τὰς συνδρομὰς των.

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου: Ν. Κοντόγιωργας. Σικελιανοῦ 39.

Η ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΡΟΥΡΙΟΥ ΣΤΑ 1838

ΤΟ ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΕΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ

Στὰ 1443 οἱ Κερκυραῖοι στείλανε «πρεσβεῖα» στὴ Βενετιά, ζητώντας νὰ ὑποχρεωθοῦν ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ νησιοῦ νὰ παραδώσουν ὅσα ἔγγραφα, σχετικὰ μὲ τὰ προνόμια τῆς Κέρκυρας θὰ τύχαινε νὰ ἔχουν στὰ χέρια τους, γιὰ νὰ φυλαχτοῦν σ' ἓνα ξεχωριστὸ κιβώτιο μ' ἑπτὰ κλειδιά, ἓνα γιὰ τὸ Βαῖλο καὶ ἓνα γιὰ κάθε Σύνδικο! Ἔτσι σχηματίστηκεν ὁ πρῶτος πυρήνας τοῦ σημερινοῦ πλούσιου Ἀρχαιοφυλακείου τῆς Κέρκυρας.

Πέρασαν 62 χρόνια καὶ οἱ Σύνδικοι, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν καλύτερα τὰ πολυτίμα ἔγγραφα, «ποῦ μαρτυροῦσαν τὴν ἰδιωτικὴν περιουσίαν», ζήτησαν νὰ διορισθῇ ἓνας φύλακας τῆς Καγκελλαρίας. Τέτοιος φύλακας, συντηρητὴς, ταξινομητὴς καὶ ἀντιγραφέας τῶν πολυτίμων ἐγγράφων, πρῶτος, δηλαδή, ἀρχαιοφύλακας, διορίστηκε ὁ Ἀντ. Ραζέλος. Τέλος, στὰ 1558 ἰδρύεται μὲ νόμο τὸ ἀξίωμα τοῦ Καγκελλαρίου τῆς Κοινότητος, ποῦ τὰ καθήκοντά του ἦταν νὰ καταγράφει σ' ἓνα βιβλίον τὰ ψηφίσματα καὶ τὰς διαταγὰς τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινότητος καὶ νὰ φυλάει τὰ ἔγγραφα,

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ καὶ ΠΑΤΗ

ΗΜΕΡΟΜ. 20.8.85

ΑΡΙΘ. 36816

πού ἔπρεπε νὰ παραδίδει στὸ διάδοχό του μὲ γραπτὴν ἀπόδειξη.

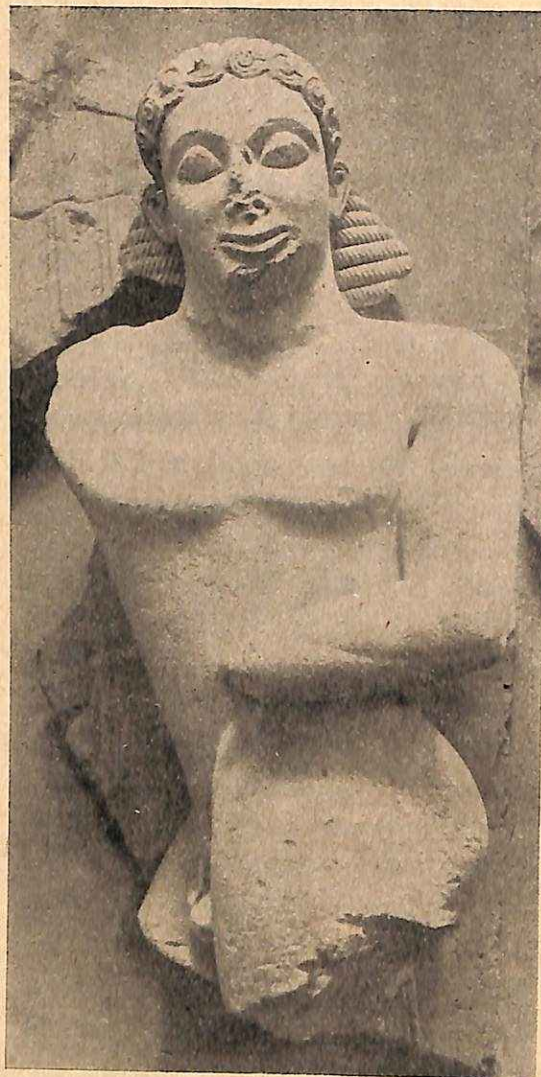
Τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο στεγάστηκε στὸ μέγαρο τοῦ Βαΐλου, ἓνα ὥραϊο χτίριο μὲ σκαλινάδες, ταράτσα καὶ κολῶνες. Ἀλλὰ στὴν πολιορκία τοῦ 1537 τὰ πολύτιμα ἔγγραφα παθαίνουν μεγάλες ζημιές, τὰ πρωτότυπα τῶν περιφήμων προνομίων τοῦ 1386 καταστρέφονται καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἀναγκάζονται νὰ ζητήσουν ἀντίγραφα ἀπὸ τὴ Βενετία. Μεγαλύτερες ἀκόμα ζημιές παθαίνει τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο στὴν πολιορκία τοῦ 1716. Τὰ ἔγγραφά του λεηλατοῦνται ἀπὸ τοὺς μισθοφόρους. Ἐπειτα ὅμως ἀπὸ τὸν τειχισμό τοῦ «ἔξωπυλίου», τὸ «μπαϊλάτζιο» καὶ μαζὶ μ' αὐτὸ καὶ τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο μεταφέρονται ἀπὸ τὸ φρούριο στὴν πόλη.

Ἀπὸ διάφορα ψηφίσματα τῆς Κοινότητος βλέπουμε τὴν μεγάλη ἀνησυχία τῆς γιὰ τὴν τύχη τῶν πολυτίμων ἔγγράφων. Στὰ 1793 τὸ Συμβούλιο ἀποφασίζει νὰ ἐκλεγοῦν δύο «τίμιοι» πολῖτες πού νὰ εἶχαν ὑπηρετήσει πρὶν ὥς καγκελλάριοι, γιὰ νὰ συντάξουν σὲ δυὸ χρόνια ἀκριβῆ κατάλογο τῶν ἔγγράφων τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου. Μὰ δὲ γίνεται τίποτα. Στὰ 1780 ἓν' ἄλλο ψήφισμα προνοεῖ γιὰ τὴ συστηματικὴ καταγραφή, μὲ χρονολογικὴ τάξη, τῶν κάθε λογῆς ἔγχωριων νόμων. Ἔτσι γίνηκε ὁ κατάλογος, πού σώζεται ἀκόμα σήμερα μὲ τὸν τίτλο «Βιβλίον τῶν Διαταγῶν τοῦ Συμβουλίου». Στ' ἀρχαιοφυλακεῖο σώζεται καὶ τὸ περίφημο «Χρυσόβουλο», τὸ ἀντίγραφο, δηλαδή, τῶν προνομίων τῆς Κέρκυρας ἀπὸ τὰ 1386 ὥς τὰ 1524. Στὸ ἴδιο βιβλίον ἔχουν ἀντιγραφεῖ διάφορα δουκικὰ γράμματα καὶ «πρεσβεῖες» τῆς Κοινότητος, καθὼς καὶ τὰ προνόμια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ κατοπινὲς πρεσβεῖες εἶναι σὲ ξεχωριστὰ κομπὰ τομῖδια ἀπὸ περγαμηνή, καὶ στολίζονται μὲ ὥραϊες μινιατοῦρες. Μεγάλον ἐνδιαφέρον ἔχουν καὶ οἱ «Τόμοι τῶν διαφορῶν ἀντικειμένων τῆς πόλεως Κερκύρας», πού περιέχουν τὰ πρακτικὰ τῆς Κοινότητος ἀπὸ τὸν ΙΣΤ' αἰῶνα ὥς τὸ τέλος τῆς Βενετοκρατίας, τὶς ἐτήσιες συνεδριάσεις τοῦ Συμβουλίου τῶν Εὐγενῶν καὶ τὶς λογοδοσίες τῶν Συνδίκων, πού ἦταν ἐπὶ κεφαλῇ τῆς τοπικῆς διοικήσεως, φρόντιζαν γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ψηφισμάτων τοῦ Συμβουλίου καὶ ὑπεράσπιζαν τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ τόπου. Οἱ «ἐκθέσεις» αὐτὲς τῶν Συνδίκων, πού περιέχουν ἐπίσης τὶς ἀναφορὰς τοὺς στὶς Ἑνετικὲς ἀρχὲς καὶ τὶς ἐπιστολὰς τῶν Κερκυραίων πρέσβων στὴ Βενετία,

ἀφοροῦν ὄχι μόνον διοικητικὰ καὶ δικαστικὰ ζητήματα, ἀλλὰ καὶ προμήθειες σταριοῦ καὶ ἄλλων τροφίμων, τὸ ἐμπόριο τοῦ λαδιοῦ καὶ τοῦ κρασιοῦ καὶ τὴ δημοσίαν υγείαν. Σώζεται ἐπίσης ἡ ἀλληλογραφία τῶν κερκυραϊκῶν ἀρχῶν μὲ ἀρχὲς καὶ ἰδιῶτες τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, τὰ ἔγγραφα τῶν ἐδαφονομιῶν, οἱ διατιμήσεις τῶν διαφορῶν εἰδῶν καὶ ἄλλες πολυτίμες στατιστικὲς εἰδήσεις, πού διαφωτίζουν τὴν τότε κοινωνικὴ κατάσταση καὶ τὸν καθημερινὸ βίον τῶν Κερκυραίων.

Μὲ μεγάλην εὐλάβεια φυλασσόταν καὶ ἡ περίφημη «Χρυσὴ Βίβλος», πού καταγράφονταν τὰ ἄρρενα μέλη τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν, πού εἶχαν δικαίωμα νὰ λαβαίνουν μέρος στὸ Συμβούλιο τῆς πόλεως. Ἀλλὰ, μὲ τὴν πτώση τῆς ἀριστοκρατίας, πού ἀκολούθησε τὴν κατοχὴ τῆς Κέρκυρας ἀπὸ τοὺς δημοκρατικοὺς Γάλλους, τὸ περίφημο «λιμπροντόρο», σύμφωνα μὲ τὸ ψήφισμα τῆς 6 Ἰουλίου 1797 τῆς «Ἐπιτροπῆς Δημοσίας Σωτηρίας», κήκε στὴ Σπιανάδα, μπροστὰ στὸ δέντρο τῆς Ἐλευθερίας, μαζὶ μὲ ὅλα τὰ ἔγγραφα, πού ἀφοροῦσαν διακρίσεις καὶ προνόμια εὐγενείας. Ἐπίσης καταστράφηκαν τὰ οἰκόσημα καὶ ἀπαγορεύθηκαν οἱ λιβρέες, «ὡς περιβολὴ δουλείας, ἀναξία ἀνδρῶν ἐλευθέρων». Ἔτσι τὸ βιβλίον, πού σώζεται σήμερα στὸ Ἀρχαιοφυλακεῖο σὲ κοινὸ χαρτί, δὲν εἶναι ἡ αὐθεντικὴ «Χρυσὴ Βίβλος», ἀλλὰ μιὰ πρόχειρη καταγραφή τῶν μελῶν διαφορῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς γαλλικῆς κατοχῆς ἀρχίζουν καὶ οἱ περιπέτειες τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου. Τὸ μέγαρο τοῦ πρώην Βαΐλου χρησιμοποιεῖται τώρα γιὰ κατοικία τοῦ Λατίνου ἀρχιεπισκόπου. Ἐνα μέρος ἀπὸ τὰ πολύτιμα ἔγγραφα μεταφέρονται στὴ μονὴ τῆς Τενέδου καὶ παραδίδονται στὸ φύλακα τῆς ἐκεῖ «Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης». Οἱ Γάλλοι διασκορπίζουν τὰ βιβλία καὶ τ' ἀρχεῖα τους, πού συμμαζεῦνται ἀπὸ τὴν προσωρινὴ τοπικὴ ἐξαμελὴ Ἐπιτροπῇ, πού διορίστηκε ἀπὸ τοὺς Ρωσσοτούρκους. Μεγάλῃ ἀταξίᾳ βασιλεύει στὸ ἀρχαιοφυλακεῖο καὶ ἐπὶ Αὐτοκρατορικῶν Γάλλων. Τέλος ἡ Ἀγγλικὴ Προστασία ἀναγνωρίζει μὲ νόμον τὸ «Τοπικὸ Ἀρχαιοφυλακεῖον Κερκύρας», πού στεγάζεται πιά στὸ Ἐπαρχεῖο τῆς Κέρκυρας, στὸ σπῖτι τῶν κομήτων Φλαμπουριάρη. Κι ἀρχίζουν τότε νὰ συγκεντρώνονται στὸ ἀρχαιοφυλακεῖο κάθε λογῆς ἔγγραφα, βιβλία καὶ τὰ ἀρχεῖα 579 συμβολαιογράφων.

ΧΡΥΣΑΟΡΟΣ (ΑΠΟ ΤΟ ΑΕΤΩΜΑ ΤΗΣ ΓΟΡΓΩΣ)

έκει ως τὸ 1931, ὅτ' ν' τὸ χτίριο γκρεμίζεται, γιὰ νὰ χτιστεῖ στὴ θέσῃ του σχολεῖο.

Ἄξιοι ἀρχαιοφύλακες, ὁ Ν. Βάρδης (1834—1854) καὶ ξεχωριστὰ ὁ Ἄλ. Δελβινιώτης (1855—1862), μὲ δραστηριότητα καὶ ζῆλο ταχτοποιοῦν καὶ καταγράφουν τὰ πολύτιμα ἀρχεῖα. Ὁ τελευταῖος διασώζει ἔγγραφα τοῦ 1500, ξεκαθαρίζει τὰ ἀχρηστα καὶ καταστραμμένα καὶ συντάσσει ἕνα πλήρη κατάλογο, ποὺ δημοσιεύεται μαζὶ μὲ τὴν ἐκθεσὶ τοῦ στὴν ἐπίσημη ἐφημερίδα τῶν

Τὸ 1832 τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο μεταφέρεται σὲ μιὰ πτέρυγα τοῦ νέου ἀνακτόρου τοῦ Ἀγ. Μιχαήλ καὶ Γεωργίου. Ἀκολουθεῖ σειρὰ περιπετειῶν. Ἄλλη μιὰ φορὰ μεταφέρεται ἀπὸ τὸ παλάτι στὸ ὑγρὸ ὑπόγειο τῆς λατινικῆς μονῆς τῆς Τενέδου καὶ ἀπ' ἐκεῖ στὸ Ἀτελολιμένειο στὴ Σπηλιά. Νέο ὕλικὸ συσσωρεύεται συνεχῶς στ' ἀρχαιοφυλακεῖο, ὅπως τὰ περίφημα ἀρχεῖα τῆς Πάργας καὶ ἄλλα δικαστηριακά, ὑγειονομικά καὶ ἀστυνομικά ἔγγραφα. Τέλος, στὰ 1848, τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο ξαναγυρίζει στὸ παλιὸ μέγαρο τοῦ Βαΐλου, ποὺ στὸ μεταξὺ χρησίμευε γιὰ κατοικία τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν βρετανικῶν στρατευμάτων, τοῦ Προέδρου τῆς Ἰονίου Γερουσίας καὶ τοῦ Ἐπάρχου. Καὶ μένει

Ἰονίων Νήσων. Πολύτιμες ὑπηρεσίες στὴν ταξινόμηση τοῦ ὕλικου καὶ στὴ σύνταξη εὑρετηρίου, χωριστὰ γιὰ κάθε φάκελλο πρόσφεραν καὶ οἱ διάδοχοι τοῦ Δελβινιώτη, Στυλ. Προσαλέντης, Μπαλτᾶς, Παπαμόσχος καὶ Βούλγαρης. Στὸ μεταξὺ τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο πλουτίζεται μὲ νέα ἔγγραφα, ποὺ τοῦ παραδίδουν μετὰ τὴν Ἑνωσὴ οἱ Ἰόνιες ἀρχές.

Τὸ Ἀρχαιοφυλακεῖο Κερκύρας, ἀπὸ τὰ πλουσιώτερα τοῦ κόσμου, στεγάζεται σήμερα στὸ ὑπόγειο τοῦ δεξιοῦ περιπτέρου τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἀγ. Μιχαήλ καὶ Γεωργίου, στὸ βασιλικό, δηλαδή, παλάτι. Γιὰ νὰ δείξουμε καλύτερα τὴν μεγάλην ἱστορικὴ σημασία, ἀλλὰ καὶ τὴν πρακτικὴ μαζὶ χρησιμότητα τῶν θησαυρῶν του, ἀρκεῖ ν' ἀναφέρουμε συνοπτικὰ τὰ περιεχόμενά του :

1) 106 φάκελλοι περιέχουν τὰ Πρακτικὰ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινότητος ἐπὶ Ἑνετοκρατίας, τὴν ἀλληλογραφία μὲ τὶς ἀρχές, τὶς ἐκθέσεις τῶν Συνδίκων, τὰ σχετικὰ μὲ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ὑγειονομικὰ ζητήματα ἔγγραφα, διάφορες δίκες τῆς Κοινότητος, τὶς Προσβεῖες τῶν Κερκυραίων στὴ Βενετία καὶ τὸν τόμο μὲ τὰ προνόμια, ποὺ παραχώρησε ἡ τελευταία στὸ νησί μὲ τὴ συμφωνία τοῦ 1386.

2) 1261 φάκελλοι, ποὺ ταξινόμησε ὁ Δελβινιώτης, περιέχουν διάφορες δικαστικὲς πράξεις, ἀποφάσεις Βαΐλων καὶ διάφορα δουρικὰ ἔγγραφα (1454—1764).

5) 11 δεσμίδες μὲ ἔγγραφα τῆς Δημοκρατικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ Δημοκρατικῶν Γάλλων (1797—1799). Μέσα σ' αὐτὰ ὑπάρχουν καὶ οἱ δυὸ περίφημες ἐπιστολὲς τοῦ Ναπολέοντος, ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν Ἰταλία, ποὺ καταργεῖ τὰ τιμάρια καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴ Μάλτα, ποὺ ἀναγγέλλει τὴν κατάληψή της.

4) Ἐπτάνησος Πολιτεία. Ρωσσοτοῦρκοι (1800—1807). 160 δεσμίδες περιέχουν τὰ πρῶτα πολιτικὰ ἔγγραφα, ποὺ γράφηκαν σ' ἐλληνικὴ γλῶσσα καὶ τὶς ἀλληλογραφίες τῶν Πρυτάνεων καὶ τῶν διαφόρων ἀρχῶν μὲ τὴ Γερουσία.

5) 137 φάκελλοι περιέχουν τὰ δημόσια ἔγγραφα ἐπὶ Αὐτοκρατορικῶν Γάλλων.

6) Τὸ μικρὸ Ἀρχεῖο τῆς Πάργας μὲ τὶς πράξεις τῶν Κερκυραίων Διοικητῶν της.

7) Σὲ 313 δεσμίδες ἔχουν συγκεντρωθεῖ τὰ σχετικὰ μὲ τὰ

ἐκκλησιαστικά ζητήματα, τὶς ἐκλογὲς ἐπιτρόπων τῶν ναῶν κλπ.

8) 335 δεσμίδες μὲ τὰ ληξιαρχικά ἔγγραφα ἀπὸ τοῦ 1680.

9) 590 φάκελλοι μὲ τὰ ἔγγραφα διαχειρίσεως τῶν ἐκκλησιῶν.

10) 80 φάκελλοι μὲ τὰ ἔγγραφα τῶν Μεγάλων Πρωτοπαπάδων, τὴν ἀλληλογραφία τους μὲ Μητροπολίτες καὶ Πατριάρχες καὶ διάφορες ἄλλες ἐπιστολὲς καὶ ἀφορισμούς.

11) 5000 φακέλλοι περιέχουν τὰ ἀρχεῖα τοῦ Εἰρηνοδικείου, Ἐμποροδικείου καὶ Ἐφετείου ἐπὶ Προστασίας.

12) 682 φάκελλοι περιέχουν τὰ ἔγγραφα τῆς διοικήσεως τοῦ Ἰονίου Κράτους.

13) 3000 φάκελλοι μὲ τὰ συμβόλαια 800 συμβολαιογράφων.

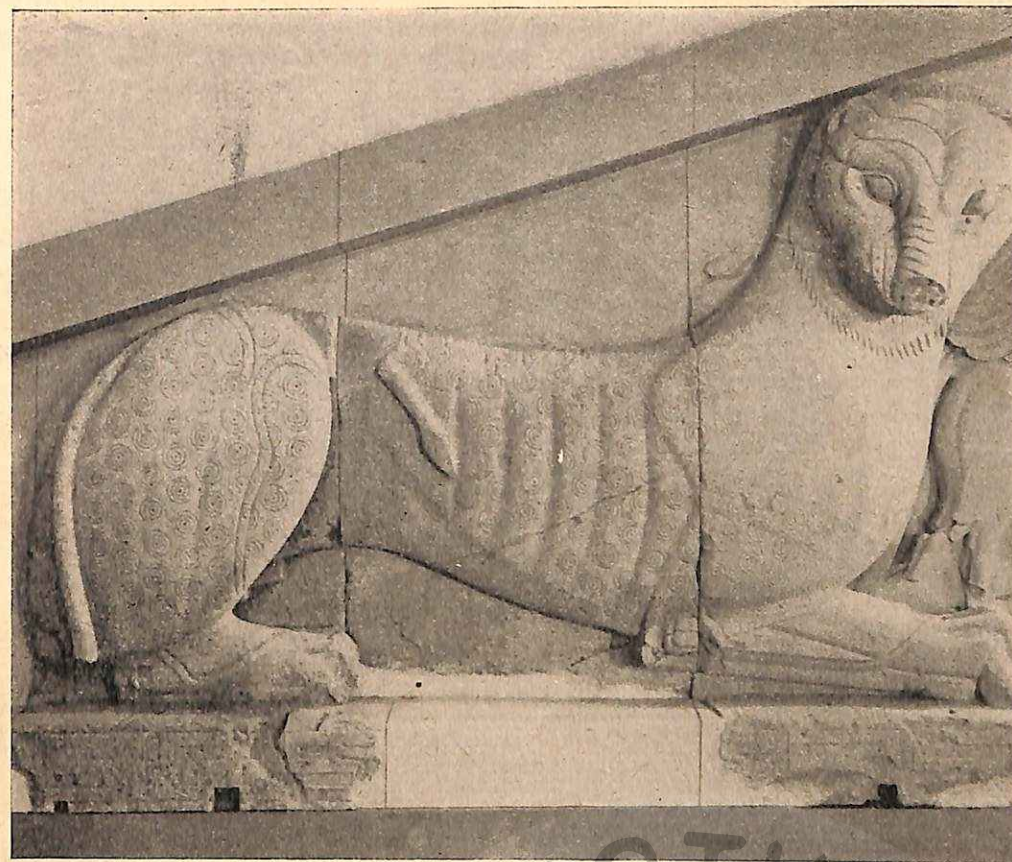
14) Διάφοροι ἄλλοι φάκελλοι μὲ δικαστικὲς ἀποφάσεις.

Ἀπὸ τὴν Ἑνωσὴ καὶ πέρα τὰ δημόσια ἔγγραφα παραμένουν στὰ ἀρχεῖα τῶν διαφόρων ἀρχῶν.

Ὑπάρχουν, δηλαδή, στὸ Ἀρχαιοφυλακεῖο Κερκύρας πάνω ἀπὸ 25.000 φάκελλοι. Καὶ εἶναι ἀφάνταστος ὁ πλοῦτος καὶ ἡ χρησιμότητά τῶν Ἀρχείων αὐτῶν, ποὺ τὰ διευθύνει ἓνας σεμνὸς ὑπάλληλος, ἀλλὰ καὶ καλὸς ιστοριοδίφης καὶ ποιητής, ὁ κ. Νίκος Λευτεριώτης. Στὸ γραφεῖο τῆς Διευθύνσεως ὑπάρχει καὶ μία ἐνδιαφέρουσα συλλογὴ τῶν διαφόρων σφραγίδων, ποὺ χρησιμοποιήθηκαν στὴν Κέρκυρα, καὶ μερικὰ ἄλλα βιβλία.

Ἐπιφανεῖς ιστοριοδίφες καὶ ιστορικοί, ὁ Μουστοξύδης, ὁ Λούντζης, ὁ Χιώτης, ὁ Λάμπρος, ὁ Ρωμανός, ὁ Βροκίνης, ὁ Ἀρχιδούκας Σαλβατώρ, ὁ Κάρολος Χόπφ, ὁ Μπυσσόν, ὁ Σπ. Θεοτόκης κ. ἄ., ἐργάστηκαν στὰ πολύτιμα κερκυραϊκὰ Ἀρχεῖα. Ἀλλ' ἓνα πλῆθος φάκελλοι, ἰδίως δικαστικοί, μένουν ἀκόμα ἀνεκμετάλλευτοι.

Τὸ παλάτι εἶν' ἓνα ὠραῖο κυκλοτερὲς χτίριο ἀπὸ πέτρα κι τρινόχρωμη τῆς Μάλτας σὲ σχῆμα ἀρχαίου ναοῦ καὶ χτίστηκε ἀπὸ τὸν Μαίτλανδ στὰ 1816, ὅπως καὶ τὸ «Μονρεπό», γιὰ ἔδρα τῶν Ἀγγλῶν ἀρμοστῶν. Ἔχει ὠραῖες κολλονάτες στὴν πρόσοψη καὶ δυὸ μεγάλες πύλες, τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ δεξιά καὶ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἀριστερά. Στὸ παλάτι στεγάζεται ἐπίσης προσωρινὰ τὸ Βυζαντινὸ Μουσεῖο καὶ ἡ Δημοτικὴ Πινακοθήκη Κερκύρας, ποὺ περιέχει ἀξιόλογα ἔργα τῶν Κερκυραίων ζωγράφων Πουλᾶκη, Δαμασκηνοῦ, Τζάνη, Τσαγκαρόλλα, κ. ἄ., ποὺ βρισκόνταν πρὶν σκόρπια στὸ Δημαρχεῖο καὶ στὰ μοναστήρια τοῦ νησιοῦ. Ἐπίσης ὑπάρ-

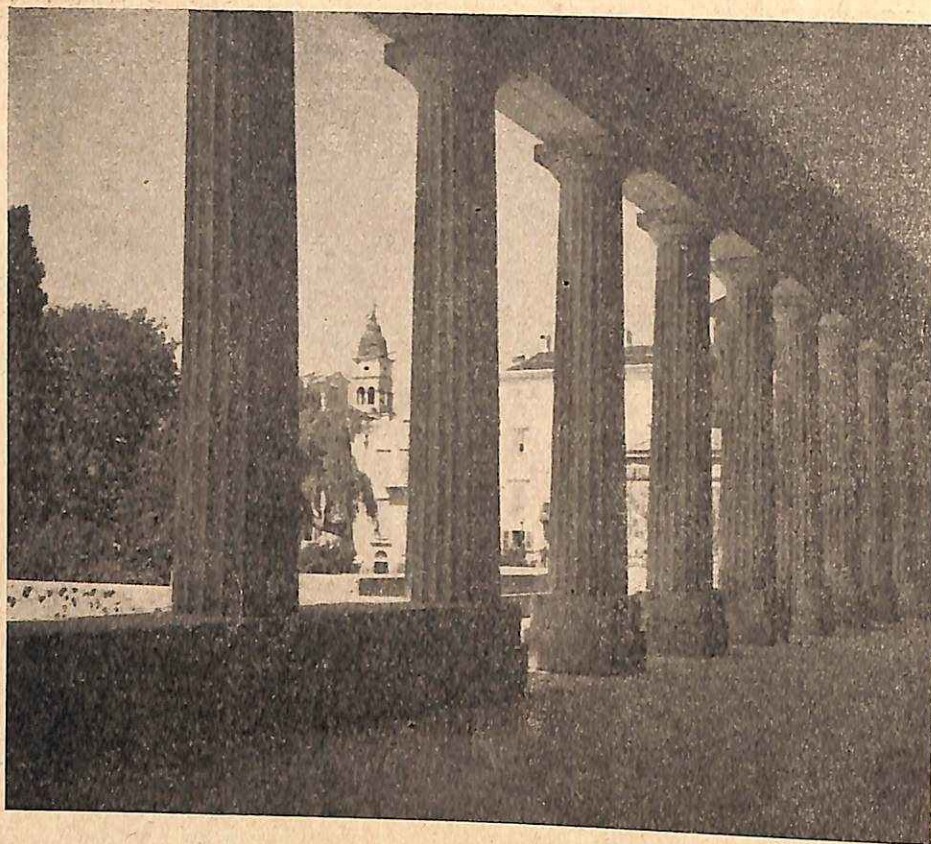

Ἡ ΛΕΑΙΝΑ ΑΠΟ ΤΟ ΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΓΟΡΓΩΣ

χουν χάρτες, πατριαρχικά σιγίλια κι ἐνδιαφέροντα ἔγγραφα, ποὺ μαζὶ μὲ ἄλλα τοπικὰ κειμήλια σχηματίζουν ἓνα ἀρκετὰ ἐνδιαφέρον ιστορικοεθνολογικὸ μουσεῖο.

Στὴν Καποδιστριακὴ αἴθουσα βρίσκεται ταξινομημένο τὸ πολύτιμο ἀρχεῖο καὶ ἡ ἀλληλογραφία τοῦ πρώτου Κυβερνήτη τῆς Ἑλλάδος καὶ στὴν αἴθουσα τῆς Γερουσίας οἱ προτομὲς τῶν Ἀγγλῶν ἀρμοστῶν καὶ οἱ ἐλαιογραφίες σὲ φυσικὸ μέγεθος τῶν Προέδρων τῆς Ἰονίου Γερουσίας. Στὴν αἴθουσα αὐτή, ὅταν ὁ Βασιλιάς εἶναι στὴν Κέρκυρα, γίνονται οἱ ὀρκωμοσίες τῶν Ὑπουργῶν καὶ τῶν ἀνωτάτων κρατικῶν ὑπαλλήλων. Στὸ παλάτι στεγάζεται καὶ τὸ περίφημο Ἀρχεῖο τῆς Ἰονίου Γερουσίας.

Στὸ πᾶντο πάτωμα βρίσκεται ἡ θαυμάσια ἐπιλωμένη Αἴθουσα τοῦ Θρόνου τοῦ Ἀρμοστοῦ, ὅπου ὁ Βασιλιάς Γεώργιος

ΤΟ ΠΕΡΙΣΤΗΛΙΟ ΤΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ

ὁ Α΄ ἔδιδε τὶς ἐπίσημες δεξιώσεις του καὶ στὰ 1914 ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος δέχτηκε τὴ Μεγάλην Ἐπιτροπὴ τῆς 50τηρίδος τῆς Ἑνώσεως. Στὴν ἴδια αἴθουσα, σὲ δυὸ βιτρίνες, βρίσκεται τὸ Ἀρχεῖο, τὸ καταστατικό, τὰ διάσημα καὶ οἱ στολές τῶν Ἱπποτῶν τοῦ Τάγματος τῶν Ἁγίων Μιχαὴλ καὶ Γεωργίου.

Ἡ πλαϊνὴ αἴθουσα περιέχει ἀξιόλογα εὐρήματα ἀπὸ τὶς διάφορες ἀνασκαφές, ὅπως μιὰ ἀρχαϊκῆς τέχνης λέαινα καὶ τὸ περίφημο ἀέτωμα τοῦ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος, ποὺ διασώθηκε τεμαχισμένο, ἀλλὰ σχεδὸν ἄθικτο, καὶ παριστάνει μιὰ πελώρια Γοργόνα, μὲ ζώνη ἀπὸ φίδια καὶ μὲ τὰ δυὸ παιδιά της, τὸν Πήγασο καὶ τὸν Χρυσάορο. Δύο πάνθηρες τὴν ἀκολουθοῦν· δεξιὰ ὁ Δίας κεραυνοβολεῖ ἕνα γίγαντα καὶ ἀριστερὰ ἕνας πολεμιστὴς ἀπειλεῖ ἕνα γέρο, καθισμένο στὸ βωμό. Στὴν ἄκρῃ νεκροὶ καὶ πληγωμένοι. Τὸ

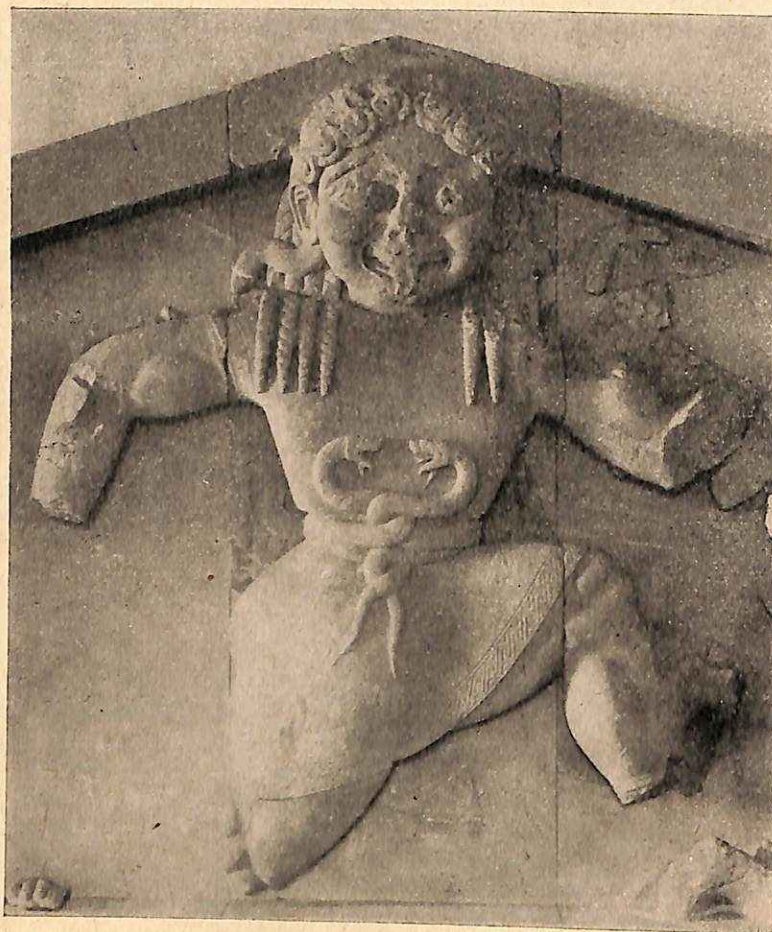
μουσεῖο ἔχει ἀκόμα ἐνδιαφέρουσες ἀρχαῖκὲς τοιχογραφίες καὶ ὥραϊα μωσαϊκά.

Στὶς ἄλλες αἴθουσες εἶναι καλαίσθητα τοποθετημένη ἡ μεγάλη σινοῖαπωνικὴ συλλογὴ, ποὺ δώρησε τὸ 1924 στὸ Κράτος ἕνας μεγάλος πατριώτης καὶ φιλότεχνος, ὁ Μάνος. Ἡ περίφημη συλλογὴ βρισκόταν πρὶν στὸ Λονδίνο καὶ περιέχει 6000 κάθε λογῆς καὶ ἐποχῆς ἀγγεῖα.

Τόσο τὰ μουσεῖα ὅσο καὶ ἡ πινακοθήκη ὑπῆρχε σκέψη νὰ μεταφερθοῦν στὸ μέγαρο τῆς «Ρολίνας», στὴ Γαρίτσα. Μὰ ἡ ἐπισκευὴ τοῦ ὥραϊου καὶ παλιοῦ χτιρίου θὰ ἀπαιτοῦσε μεγάλη δαπάνη. Γι' αὐτὸ στὸ τέλος ἐπεκράτησε ἡ γνώμη νὰ χτιστεῖ ἀργότερα ἕνα κατάλληλο γιὰ τὸ σκοπὸ χτίριο, ποὺ νὰ στολίσει καὶ τὴν πόλιν.

Γιὰ τὸ ἀρχαιοφυλακεῖο Κερκύρας φαρδειὰ ἱστορικὴ μελέτη τύπωσε στὰ 1880 στὸ περιοδικὸ «Παρνασσός» ὁ Ν. Βούλγαρης.

Η ΓΟΡΓΟΝΑ

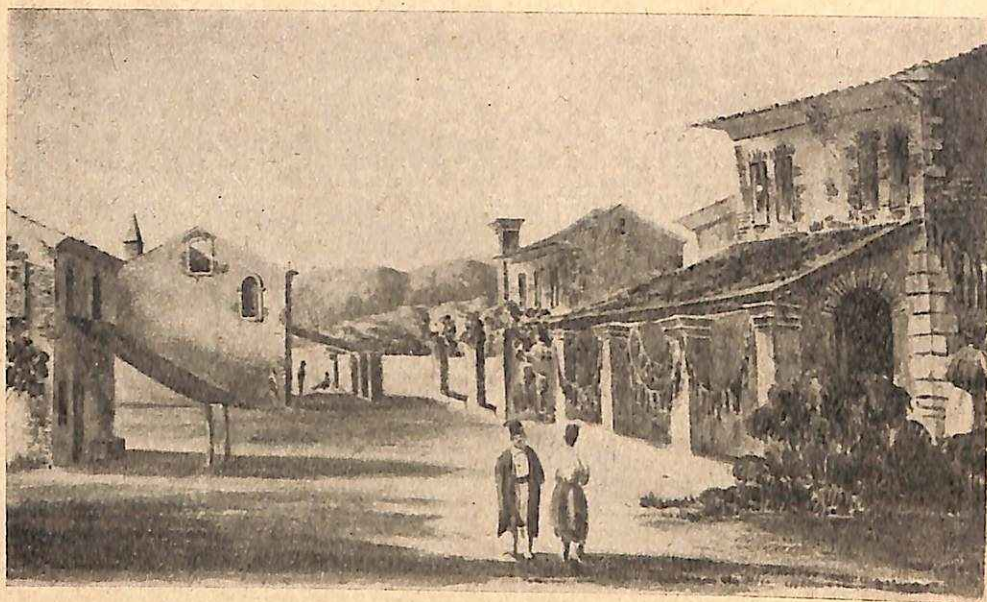

Η ΣΠΙΑΝΑΔΑ ΣΤΑ 1839

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Στ' ὥραϊο κ' ἱστορικὸ χτίριο τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας στεγάζεται σήμερα ἡ Δημοσία Βιβλιοθήκη Κερκύρας. Ἰδρύθηκε τὸ 17ο αἰῶνα καὶ στεγαζόταν στὴν καθολικὴ μονὴ τῆς Ἀγίας Ἰουστίνης, στὸ Παλαιὸ φρούριο. Οἱ Γάλλοι τὴν ὑποστήριξαν καὶ τὴν κήρυξαν δημόσια. Μὰ ἐκεῖνος, ποὺ τὴν ἀγάπησε, τὴν πλούτισε καὶ τὴν ἀνέβασε σὲ μεγάλη αἴγλη, ἦταν ὁ λόρδος Γκίλφορντ.

Ἡ τωρινὴ βιβλιοθήκη εἶναι δημιούργημα ἑνὸς νέου ἐπιστήμονα καὶ διανοούμενου, τοῦ Διευθυντοῦ τῆς κ. Κ. Σολδάτου, ποὺ δούλεψε σκληρά, συμάζεψε τὰ βιβλία τῆς, καμμιά σαρανταριὰ χιλιάδες τόμους, τὰ ταξινόμησε, τὰ δελτιοποίησε σὲ τριπλὸ καὶ ἀπὸ τὸ τίποτα χάρισε στὸν τόπο μιὰ πολύτιμη βιβλιοθήκη μὲ ἄρτια βιβλιογράφηση, ποὺ κατατοπίζει ἀμέσως τὸν μελετητὴ στὸ περιεχόμενό τῆς. Σήμερα ἡ Δημοσία Βιβλιοθήκη Κερκύρας ἔχει 70.000 τόμους, γενικὸν ἀλφαριθμητικὸ κατὼλογο, ἕνα συστηματικὸ καὶ ἕναν ἀκόμη ἐπτανησιακὸ, ποὺ ἀναφέρει καὶ ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν Ἑπτανησο ἄρθρα, ποὺ δημοσιεύθηκαν κατὰ καιροὺς σὲ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες. Ἡ ἡμερήσια κίνηση τοῦ ἀναγνωστηρίου ὑπολογίζεται σὲ 40—50 μελετητές. Χιλιάδες τόμους δανείστηκαν ἐπίσης οἱ δημό-

ΚΕΡΚΥΡΑΚΑ ΤΟΠΙΑ (ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ)

σιοι υπάλληλοι κ' οί Κερκυραίοι διανοούμενοι. Για την ἄρτια λειτουργία της καὶ τὸν πλουτισμό της καταβάλλεται ἐπίσης ἀδιάκοπη προσπάθεια.

Τὸ χτίριο εἶναι ἀπὸ τὰ παλαιότερα, ὠραιότερα καὶ ἱστορικώτερα τῆς Κέρκυρας, στὸ τέρμα τῆς Πάνω πλατείας, ἀντίκρου στ' ἄγαλμα τοῦ Καποδίστρια. Ἄλλοτε, στὶς δόξες της, σὰ στέγαζε τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημία, εἶδε «Ἀρχοντες» τῆς Παιδείας, σὰν τὸν Γκίλφορντ, τὸν Ἀντρέα Μουστοξύδη καὶ τὸν Ἀντώνιο Πολυλά, καὶ καθηγητὲς περίφημους ὅπως τοὺς Ἀσώπιο, Ἀντρέα Κάλβο, Ἀθανάσιο Πολίτη, Κ. Τυπάλδο, Βράϊλα - Ἀρμένη, Ι. Οἰκονομίδη καὶ Δερβινιώτη, ν' ἀνεβαίνουν στὴν ἔδρα μὲ τὶς περίεργες στολές τους (χλαμίδα μὲ κόκκινα πέδιλα) καὶ νὰ χειροκροτοῦνται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ νεολαία, πὺ προσέτρεχε ἀπὸ παντοῦ νὰ μορφωθεῖ.

Ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία ιδρύθηκε στὰ 1824 ἀπὸ τὸν μεγάλο φιλέλληνα λόρδο Γκίλφορντ, πὺ ἓνα χρόνο πρὶν εἶχε διοριστεῖ γιὰ εὐγνωμοσύνη ἀπὸ τὴν Ἰόνιο Βουλὴ «Ἀρχὼν τῆς Ἐκπαιδεύσεως». Στὴν ἀρχὴ δίδασκαν ἑπτὰ καθηγητὲς ἑλληνικὴ καὶ λατινικὴ φιλολογία, φιλοσοφία, θεολογία, ρητορικὴ, μαθηματικὰ καὶ βυζαντινὴ καὶ ἀγγλικὴ ἱστορία. Κατόπιν τὰ μαθήματα διαιρέθη-

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

σαν σὲ τέσσερες σχολές, θεολογικὴ, φιλοσοφικὴ, νομικὴ καὶ ἱστορικὴ. Ἀργότερα προστέθηκε καὶ ἡ σχολὴ τοῦ πολιτικοῦ μηχανικοῦ. Ἡ θητεία ἦταν τριετὴς καὶ μονάχα τῆς νομικῆς ἦταν τετραετής. Σύμβολο τῆς Ἀκαδημίας ἦταν ἡ Γλαύκα. Μετὰ τὴν Ἑνωσὴ ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία, ἔπειτα ἀπὸ λαμπρὸ βίο 40 χρόνων, ἔκλεισε γιὰ πάντα ἀπὸ οἰκονομικοὺς λόγους. Μὰ πρὶν ἀπ' αὐτή, στὰ 1657, εἶχεν ιδρυθεῖ στὴν Κέρκυρα μιὰ ἄλλη Ἀκαδημία, πὺ λειτούργησε ὡς τὰ 1716, γιὰ νὰ ξανανοίξει τὸ 1732.

Τὸ ἀναγνωστήριο τῆς βιβλιοθήκης βρίσκεται στὴν «αἴθουσα Διονυσίου Σολωμοῦ», πρὶν αἴθουσα τελετῶν τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας καὶ στολίζεται μὲ εἰκόνες ἐπιφανῶν Κερκυραίων, τοῦ φιλοσόφου Βράϊλα Ἀρμένη, τοῦ Ἰακ. Πολυλά, τοῦ Ἡλία Μηνιάτη, τοῦ Γ. Καλοσγούρου, τοῦ Πλ. Πετρίδη κ. ἄ. Ἡ συνεχόμενη «αἴθουσα Πολυλά» χρησιμοποιεῖται γιὰ ἀναγνωστήριο περιοδικῶν.

Στὸν τρίτον ὄροφο εἶναι ἡ αἴθουσα Γκίλφορντ, μὲ ὠραία ἔργα τῆς περιφημῆς «Σχολῆς τῶν Καλῶν Τεχνῶν» τοῦ Προσαλέντη, καὶ στὸ διάδρομο ἡ πελώρια δακρυδόχος, πὺ βρέθηκε ἄθιχτη στὸ μνημεῖο τοῦ Μεγεκράτους. Τελευταία παραχωρήθηκε στὴ βιβλιοθήκη καὶ τὸ συνεχόμενο ἀμφιθέατρο τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας,

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ὅπου γίνονται τώρα οἱ διαλέξεις, οἱ ἐπιστημονικὲς ἀνακοινώσεις καὶ τὰ δημόσια μαθήματα τῆς Ἑταιρίας Ἑπτανησιακῶν Μελετῶν.

Τὸ λαμπρὸ αὐτὸ σωματεῖο ἰδρύθηκε στὰ 1934 καὶ ἔχει ὡς πρόγραμμά του νὰ ὁργανώσει ἀργότερα ἓνα ἀνώτερο μορφωτικὸ ἴδρυμα, ποὺ νᾶναι σὲ θέσιν νὰ κατευθύνει τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευνα στὰ προβλήματα, ποὺ ἀπασχολοῦν τὴ νεώτερη ἑλληνικὴ σκέψη. Ἡ Ἑταιρία ἔχει στὸ ἐνεργητικὸ της τὴ λαμπρὴν ὁργάνωση τοῦ Β' Πανιονίου Συνεδρίου καὶ τὶς ὥραϊες ἐκδόσεις της. Χαρακτηριστικὸ εἶναι πὼς ἀπ' αὐτὲς ὡς τὸ 1938 πουλήθηκαν στὴν Κέρκυρα 1376 ἀντίτυπα, πρᾶγμα ποὺ δείχνει τὴν ἐξαιρετικὴν πνευματικὴν κίνηση τοῦ νησιοῦ.

Μὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα δὲν εἶναι λίγοι οἱ Κερκυραῖοι, ποὺ διαπρέψανε στὰ γράμματα καὶ στὶς ἐπιστῆμες. Ὁ Φιλίσκος ἔγραψε 42 τραγωδίες, ὁ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοφάνη τοῦ Βυζαντίου σοφιστὴς Ἀγαλλίας ἦταν ἔφορος τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Πτολεμαίου, ὁ Δράκων ἔγραψε μιὰ πραγματεία περὶ λίθων, ὁ Πτόλιχος ἦταν περίφημος γλύπτης. Ἀλλὰ καὶ ἄλλοι διακρίθηκαν στὴν ποίηση καὶ γενικὰ στὶς καλὰς τέχνες, στὴ γεωμετρία καὶ στὴν ἀστρονομία.

Στὸ 18^ο αἰῶνα ἔχουμε πάλι τὸν Εὐγένιο Βούλγαρη καὶ τὸ Νικηφόρο Θεοτόκη, δυὸ ἀπὸ τοὺς λαμπρότερους ἀστέρες τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησίας καὶ παιδείας, καθὼς καὶ τὸν Ἡλία Μηνιάτη. Μὲ τὴν Ἰόνιο Ἀκαδημία ξανανθίζουν πάλι τὰ γράμματα καὶ οἱ ἐπιστῆμες στὴν Κέρκυρα. Μουστοξύδης, Ἀθ. Πολίτης, Π. Βράϊλας Ἀρμένης, Δερβενιώτης, εἶναι ὀνόματα λαμπρὰ στὴν ἱστορία. Ὁ μαθητὴς τοῦ Κανόβα Παῦλος Προσαλέντης ἰδρύει ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος στὰ 1815 τὴ Σχολὴ «Καλῶν Τεχνῶν». Ἡ τέχνη ξανανθίζει στὴν Κέρκυρα.

Μὰ ἡ πιὸ λαμπρὴ ἐποχὴ τῆς Κέρκυρας εἶναι τοῦ Σολωμοῦ καὶ τῆς ἐπτανησιακῆς σχολῆς του—Πολυλᾶ, Μαρκοῤ, Καλοσγούρου, Μαβίλη, Θεοτόκη. Ἡ Κέρκυρα εἶναι πιά ὁ πνευματικὸς ὁδηγὸς ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Μὰ καὶ σήμερ' ἀκόμα τῶμορφο νησὶ εἶναι τὸ μεγαλύτερο ἑλληνικὸ πνευματικὸ κέντρο, ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρωτεύουσα. Ἡ κ. Εἰρήνη Δεντρινουῦ, ὁ Ν. Λευτεριώτης, ὁ Θ. Μακρῆς, ὁ Κ. Σολδάτος, οἱ ἀδελφοὶ Μιχ. καὶ Στ. Λάσκαρη, ὁ καθηγητὴς Α. Κογεβίνας, ὁ Κ. Δαφνῆς, ὁ ἀρχαιολόγος Ι. Παπαδημητρίου, οἱ λογοτέχνες κ. Ἀδέλα Μέρλιν καὶ δνὶς Μαρία Ἀ-

σπιώτη, ἡ κ. Φωκᾶ Καλοσγούρου καὶ ἄλλοι, ἔχουν δώσει ἀξιόλογες προσφορὰς στὰ ἑλληνικὰ γράμματα.

Στὴν Κέρκυρα ὑπάρχει καὶ ἓνα κοσμικο-φιλολογικὸ κέντρο, ἡ Ἀναγνωστικὴ Ἑταιρία. Στεγάζεται σ' ἓνα ὠραιότατο χτίριο μὲ λότζες, ἀντίκρου στὸ παλάτι, καὶ ἔχει μιὰ μικρὴ, μὰ ἐνδιαφέρουσα βιβλιοθήκη καὶ ἀναγνωστήριο. Τὸ «Κλούμπ», ὅπως τὴ λένε, εἶναι τὸ πιὸ ἀριστοκρατικὸ, καὶ φυσικὰ συντηρητικὸ, κέντρο τῆς Κέρκυρας. Γι' αὐτὸ πολλὰ φορὲς εἶναι καὶ ἀπροσπέλαστο στοὺς διανοούμενους. Τὸ χειμῶνα εἶναι κατὰμεστο ἀπὸ κόσμο. Μουσικὴ, μπρίτζ, χορὸς, κοσμικὴ κίνηση.

Στὰ φιλολογικὰ καλλιτεχνικὰ σωματεῖα πρέπει νὰ προσθέσουμε καὶ τὴν «Ἰόνιο Ἑταιρία», ποὺ ἰδρύθηκε στὰ 1934, μὲ σκοπὸ τὴν προστασία τῶν ἱστορικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν κειμηλίων τοῦ τόπου καὶ ἔχει ὡς τὰ σήμερα ἀξιόλογη δράση. Ἐνα ἀπὸ τὰ παλαιότερα σωματεῖα εἶναι καὶ ὁ «Φοῖνιξ». Ἰδρύθηκε στὰ 1870 γιὰ ἐρασιτέχνες καὶ ἀπὸ τῶμόνυμο θεάτρο τοῦ ξεπήδησεν ὁ Λεπινιώτης, ὁ Χρυσομάλλης, ὁ Σάββας καὶ πολλοὶ ἄλλοι καλλιτέχνες. Συντηρεῖται μὲ τὶς συνδρομὰς καμμιά πεντακοσαριὰ μελῶν καὶ τώρα πρόκειται νὰ ξαναδιοργανωθεῖ.

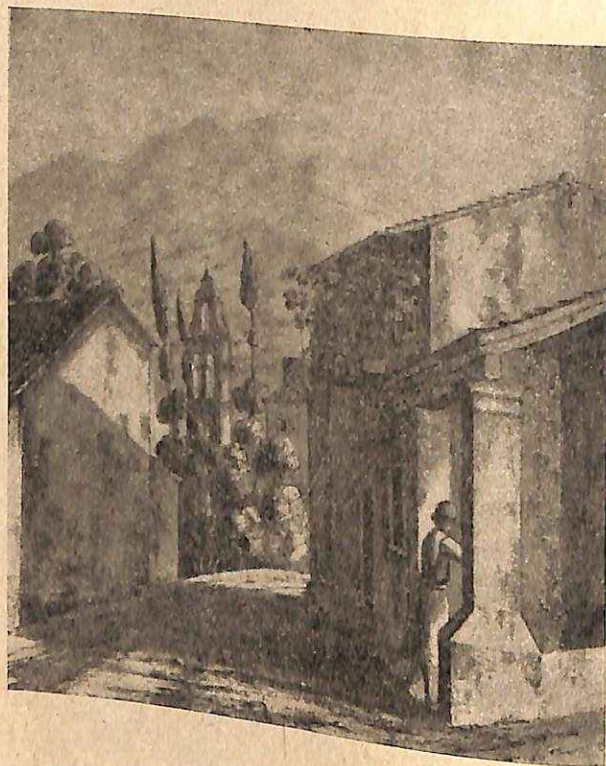
Ἐξὸν ἀπὸ τὸ θαυμάσιο νέο Δημοτικὸ Θέατρο, ἡ Κέρκυρα ἔχει καὶ τὸ «Θέατρο Ποικιλιῶν». Καὶ τὰ δύο φροντίζουν νὰ προσκαλοῦν τοὺς καλύτερους ἑλληνικοὺς διάσους.

Ἄν στὴν πνευματικὴ αὐτὴ συμβολὴ προσθέσουμε καὶ τὶς ἄλλες μεγάλες προσφορὰς τῶν Κερκυραίων σ' ἄλλα ἐπίπεδα τῆς Τέχνης, στὴ μουσικὴ καὶ τὴ ζωγραφικὴ, καὶ ἀναλογισθοῦμε πὼς ὁ πρῶτος Κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, ποὺ θεμελίωσε τὸ καταστραμμένο ἀπὸ τὸ μακρὸν καὶ ἡρωϊκὸν ἀγῶνα ἑλληνικὸ Κράτος, ἦταν καὶ αὐτὸς Κερκυραῖος, θὰ δοῦμε τὸ τί ὑπῆρξε πάντα καὶ ἑξακολουθεῖ νὰ εἶναι γιὰ τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα ἡ Κέρκυρά μας.

Ἐκεῖ, ποὺ ἀρχίζουν τὰ «μουράγια», στὸ «καφὲ γιαλί», βρίσκεται τὸ σπίτι, ποῦμενε καὶ ἄφησε τὴν τελευταία του πνοὴ ὁ Ψάλτης τῆς Ἐλευθερίας, ὁ Διονύσιος Σολωμός. Μιὰ ἀναμνηστικὴ πλάκα μὲ καθαρευουσιάνικο καὶ κάθε ἄλλο παρὰ ὁμορφο ἐπίγραμμα, θυμίζει τὸ γεγονός. Πρὸ καιροῦ γίνηκε κάποια κίνηση, νὰ κηρυχθεῖ τὸ χτίριο ἐθνικὸν κειμήλιον καὶ νὰ στεγάσει ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ κερ-

κυραϊκά μουσεῖα. Προτάθηκε μάλιστα ν' αντικατασταθεῖ τὸ ἐπίγραμμα μ' ἓνα ἄλλο, ἄξιο τοῦ Σολωμοῦ, στὴ δημοτικὴ γλῶσσα.

Ὁ μακαρίτης Σπῦρος Θεοτόκης εἶχε προτείνει μάλιστα τέτοιες ἀναμνηστικὲς πλάκες νὰ τεθοῦν καὶ στὰ σπίτια, ποῦ μείναν οἱ μεγάλοι ἄρματωλοί, ὅπως λ. χ. ὁ Τζαβέλλας, ὁ Κολοκοτρώνης κ.ἄ.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ

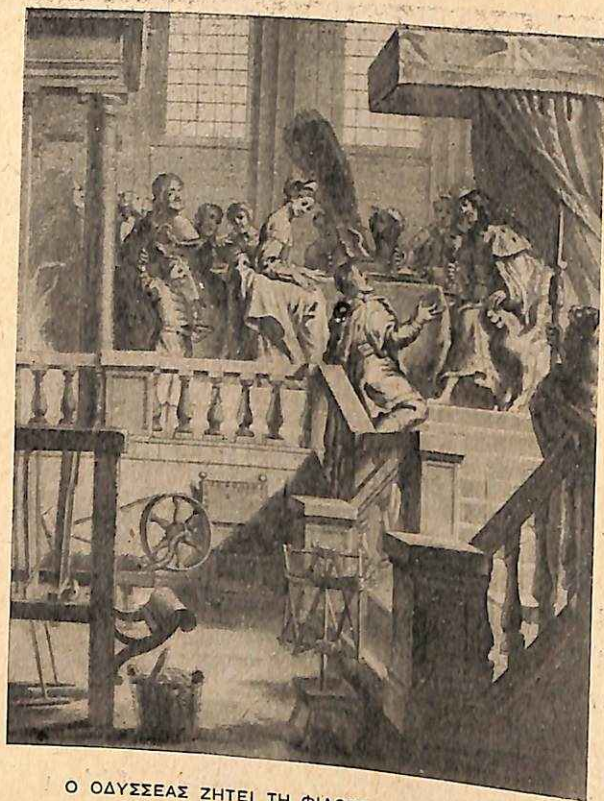
Οἱ Φαλακες ἀρέσκονταν στὰ «χλιαρὰ λουσίματα καὶ στὶς κλίνες» (εἴματα τ' ἐξημοιβὰ λοετρά τε θερμὰ καὶ εὐναί), καὶ γι' αὐτὸ ἀκριβῶς κατηγορήθηκαν ἀπὸ τὸν Ὅρατιο.

Μᾶς ἀρέσουν οἱ χοροί, ἡ τράπεζα, ἡ κιθάρα,
οἱ ἀλλαξιές, τὰ χλιαρὰ λουσίματα καὶ οἱ κλίνες,

ἐξηγοῦσε ὁ Ἀλκίνοος στὸν Ὀδυσσεά, προσθέτοντας, πὼς οἱ ξένοι πρέπει νὰ ξέρουν «ἀνώτεροι πὼς εἴμαστε τῶν ἄλλων στ' ἀρμένισμα, στὸ χορὸ, στὰ πόδια, στὸ τραγούδι καὶ τὴν κιθάρα τὴν γλυκειά». Γιὰ τὸ χορὸ ὁ Ὅμηρος μᾶς χαρίζει μιὰν ἄλλη ὥραία εἰκόνα :

Τότε τὸν Ἄλιο ὁ Ἀλκίνοος καὶ τὸ Λαοδάμια κράζει
μόνοι τους νὰ χορέψουνε, τί ταίρι τους δὲν εἶχαν.
Κ' ἐκεῖνοι σφαῖραν εὐμορφὴν ἀφοῦ στὰ χέρια πῆραν,
κόκκινην, ποὺ τοὺς ἔπλασεν ὁ Πόλυβος τεχνίτης,
ὁ ἓνας ἔρριχνεν αὐτὴν πρὸς τὰ σκιοφόρα νέφη,
τὸ σῶμα ὀπίσω γέροντας· ὁ δεύτερος πετιόταν,
καὶ ἄρπαζε αὐτὴν ἀνέρα, πρὶν ἢ τὴν γῆν πατήσῃ.
Καὶ ἀφοῦ πετιῶντας ἔπαιζαν ἐκεῖνοι μὲ τὴ σφαῖρα,
χορὸν κατόπιν ἄρχισαν στὴν γῆν τὴν πολυθρόεπτρα,
συχὰ ξαλλάζοντας· καὶ αὐτοῦ τριγύρω τ' ἄλλα ἀγόρια
χειροκροτοῦσαν ρυθμικά, καὶ ὁλος ἐβρόντα ὁ τόπος.

(ΟΔ. Θ. 370-380)

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΖΗΤΕΙ ΤΗ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΤΗΣ ΑΡΗΤΗΣ

καλλονές τοῦ νησιοῦ. Ἡ Ναυσικᾶ παρουσιάζει τοὺς Φαίακες ἀφιλόξενους:

Καὶ μὴν κυττάξης ἄνθρωπο, μὴδ' ἐρωτᾷς κανέναν,
ὅτι τοὺς ξένους τόσο αὐτοὶ πολὺ δὲν ὑποφέρουν,
καὶ ὅποιος ἐδῶ φθάσῃ ἀπ' ἄλλοῦ, δὲν τὸν περιποιοῦνται,
λέει στὸν Ὀδυσσεύα. Μὰ στάθηκε τὸ ἀντίθετο. Οἱ Φαίακες τοῦ
φέρθηκαν μὲ μεγάλην εὐγένεια. Ὁ Ἀλκίνοος τοῦ δηλώνει, πὼς
ὅλα γι' ἀγάπη γίνονται τοῦ σεβαστοῦ μας ξένου,
γι' αὐτὸν τὰ δῶρα τὰ καλά, τὰ ξεπροβοδίσματά του.
Γιατ' εἶναι ὡς ἄλλος ἀδελφὸς ὁ ξένος κι' ὁ ἰκέτης,
γιὰ κεῖνον ποῦχει μιὰ σταλιά στὴν κεφαλὴ του γνώση.

(ΟΔ. Η 544-547)

Καὶ τὸν ξεπροβόδισε στὴν πατρίδα του μ' ἓνα πανώριο μαῦρο
πλοῖο, μὲ πενηνταδυὸ κωπηλάτες καὶ μὲ πλούσια δῶρα καὶ χρυ-
σάφι, πού προθύμα τοῦ χάρισαν τόσο ὁ Ἀλκίνοος, ὅσο κ' οἱ ἄλ-

Στὸ χορὸ, στὴ μου-
σική καὶ στὴν καλοπέ-
ραση, οἱ σημερινοὶ κά-
τοικοι τοῦ εὐτυχισμέ-
νου νησιοῦ, πιδ πολιτι-
σμένοι ἀπὸ ἄλλα μέρη
τῆς Ἑλλάδος, ἀκολου-
θοῦν τὰ ἔχνη τῶν προ-
γόνων τους, ἔχοντας
μεγαλύτερες ἀπαιτήσεις
ἀπὸ τὴ ζωὴ. Κάθε ἄλλο
ὅμως εἶναι, παρὰ ὁ-
κνοὶ καὶ φιλήδονοι. Ση-
μαντικὲς βιομηχανίες
ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ
ἀθλητισμὸς ἀπὸ τὸ ἄλ-
λο, ξυπνοῦν τοὺς νέους
ἀπὸ τὴ γοητεία, πού
τοὺς ἐξασκεῖ τὸ ἐξάισιο
κλίμα καὶ οἱ φυσικὲς

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

λοι δώδεκα ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων. Τὴν ἴδια ὁλόκαρδη κι' εὐγενι-
κιά φιλοξενία βρίσκουν καὶ σήμερα στὴν Κέρκυρα οἱ ξένοι, πού
φεύγουν πάντα μαγεμένοι ἀπὸ τὸ ὁμορφο νησί καὶ μὲ τὶς καλύ-
τερες ἀναμνήσεις γιὰ τοὺς κατοίκους του.

Ὅσο γιὰ τὶς Κερκυραῖες, ὁ Ὅμηρος μᾶς λέει «καλὲς τεχνί-
τρες εἶναι στὸ πανί, ὅτι ἡ Ἀθηναῖς τίς ἔχει ἔργα διδάξει ἐξαίρετα
καὶ νοῦν λαμπρὸν χαρίσει». Γιὰ τὴ βασίλισσα Ἀρήτη λέει μάλιστα
πὼς «μὲ νοῦν λαμπρότατον καὶ αὐτ' εἶναι στολισμένη—καὶ ὅπου
ἀγαπᾷ καὶ τῶν ἀντρῶν τίς διαφορὲς διαλύει».

Τὰ κορίτσια τῶν Φαιάκων παίζουν τόπι, τραγουδοῦν, φημί-
ζονται στὸν ἀργαλειὸ καὶ στὸ κέντημα, καὶ εἶναι νοικοκυροποῦ-
λες, σεμνὲς καὶ ἐνάρετες. Ἡ Ναυσικᾶ, γιὰ ν' ἀποφύγει τὴν κακο-
γλωσσιά, ἂν τὴν ἐβλεπαν νὰ γυρίζει στὴν πόλη μ' ἓναν ξένο, λέει
στὸν Ὀδυσσεύα νὰ τὴν παρακολουθεῖ ἀπόμερα, προσθέτοντας, «κι'
ἄλλη τέτοια ἂν τῷκανε,
θὰ τὴν κατηγοροῦσα
—νᾶχει γονιοὺς ἀγα-
πητοὺς καὶ δίχως νὰ
τὸ ξέρουν—πρὶν γίνει
ὁ γάμος φανερά, τοὺς
ἄντρες νὰ σιμώνει».

Τὸ ἴδιο νοικοκυρε-
μένες, ἀφοσιωμένες καὶ
γλυκομίλητες εἶναι κι
οἱ σημερινὲς ἀπόγονες
τῆς Ναυσικᾶς.

Ἡ ναυτιλία καὶ τὸ
ἐμπόριο ἔφερναν πλού-
τια ἄφθονα στοὺς Φαί-
ακες, πού ἔχτιζαν ναοὺς
καὶ παλάτια, ζώντας
πλουσιοπάροχα, μὲ συμ-
πόσια καὶ μὲ χλιδή. Ἀ-
φάνταστ' ἦταν ἡ μεγα-
λοπρέπεια κ' ἡ πολυτέ-
λεια τοῦ παλατιοῦ τοῦ

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΦΑΙΑΚΩΝ,
ΡΙΧΝΕΙ ΤΗ ΣΦΑΙΡΑ

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

Ἀλκίνοου. Κ' εἶναι δυστύχημα, ἡ ποὺ ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη δὲ
μας ἔφερε τίποτα στὸ φῶς. Ὅσотно μποροῦμε νὰ τὸ ἀναπαραστή-
σουμε στὸ νοῦ, ἀκολουθώντας τὴν ὁμηρικὴ περιγραφή :

«Οἱ τοῖχοι ἦταν ὁλόχαλκοι πὲρ' ἀπὸ τὸ κατώφλι
ὥς μέσα, καὶ τοὺς ἔξωνε χαλυβινὸ στεφανί·
τὸ κτίριο τὸ καλόκτιστο χρυσὸς ἐκλειοῦσαν θύρες·
οἱ παραστάτες ἀργυροὶ στὸ χάλκινο κατώφλι·
τ' ἀνώφλ' ἦταν ὀλόαγυρο, χρυσὸς ὁ κριῆκος ἦταν·
χρυσοὶ' σαν σκύλοι καὶ ἀργυροὶ στὸ ἓνα καὶ τ' ἄλλο πλάγι·
τοὺς ἔπλασεν ὁ Ἥφαιστος μὲ τὴν σοφή του γνώση,
στὸ λαμπρὸ δῶμα τοῦ ὑψηλοῦ στὸ φρόνημ' Ἀλκινόου,
φύλακες νὰ εἶναι ἀθάνατοι καὶ ἀγέραοι στὸν αἰῶνα.
Στὸν τοῖχο γύρω ἀραδιαστὰ θρονιά· καὶ εἰς τὰ δύο μέρη
ἀπ' τὸ κατώφλι ἐφαίνονταν ὡς μέσα πέρα πέρα,
καὶ γυναικῶν καλόγενεστα γιασιδία τὰ ἐσκεπάζαν.
Σ' ἐκεῖνα ἐκεῖ θρονιάζονταν οἱ ἀρχόντοι τῶν Φαιάκων
καὶ τρώγανε καὶ πίνανε, γιατί ὅλα πλούσια τᾶχαν.
Εἰς στυλοβάτες τεχνικοὺς στεκόνταν χρυσοὶ νέοι,
κρατῶντας εἰς τὰ χέρια τοὺς λαμπάδες ἀναμμένες,
τῶν σύνδειπνων ἐφέγγανε τίς νύχτες στὸ παλάτι.
Πενήντα μὲς τὸ δῶμα του γυναῖκες ἔχει δοῦλες·
ἄλλες ὑφαίνουνσι πανί καὶ κλώθουσι μαλλία,
καθήμενες, καὶ ὡς τῆς ψηλῆς λεύκας τὰ φύλλα, σειοῦνται.

Στὴν οὐρανὸν ἔ-

Στὴν ὁμηρικὴ ἐποχὴ οἱ Φαίακες, ὅπως ἀργότερα καὶ οἱ Κερ-
κυραῖοι, ἦταν ξακουσμένοι ναυτικοί. Ἡ πόλη τοῦ Ἀλκίνοου μὲ
τὰ δυὸ λιμάνια τῆς ἦταν ἓνας ἀπέραντος ναύσταθμος. Γι' αὐτὸ
καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς θαύμασε, μπαίνοντας, τὰ λιμάνια καὶ τὰ ἴσια
πλοῖα, τὶς ἀγορές, ποὺ ἐκάθονταν οἱ ἥρωες, καὶ τὰ μακρὰ, ψηλὰ
καὶ ξυλόφραχτα τείχη. Κ' ἦταν τόσο ἔμπειροι στὸ πέλαγο, ποὺ
διεύθυναν τὰ πλοῖα τοὺς δίχως τιμόνι.

Κι ὅλων τὶς χῶρες ξέρουνε καὶ τὰ παχιά χωράφια,
καὶ σκίζουνε γοργὰ γοργὰ τῆς θάλασσας τὸ χάος,
σὲ σύγνεφα καὶ καταχνιὰ κρυμμένα· κι οὐδὲ νοιώθουν
φόβο κανένα μὴ βλαφτοῦν ἢ μὴ χαθοῦν ποτέ τους,

(OΔ. Θ. 556-563)

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

παινευόταν ὁ Ἀλκίνοος στὸν Ὀδυσσεά, γιὰ τὰ πλοῖα τῶν
Φαιάκων. Ἕνας τέτοιος λαὸς δὲν μπορούσε νᾶναι παρὰ φίλαθλος.

Ὅσο ζεῖ, στὸν ἄνθρῳπο δόξα εἶναι πρώτη ἔχεινο,
ποὺν κατορθώνει τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδιῶν τοῦ ἡ ῥώμῃ,
(ΟΔ. Θ. 147-148)

—ἔλεγε στὸ θιακὸν ἥρωα ὁ Λαοδάμας, ὑμνώντας τὶς χάρες τοῦ ἀθλητισμοῦ. Πραγματικά, καὶ τὰ τρία παιδιά τοῦ Ἀλκίνοου διακρίθηκαν στοὺς ἀγῶνες, ποὺ ἔγιναν πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀδυσσεά:

Σηκώθηκαν κ' οἱ τρεῖς οἱ γιοῖ τοῦ παινεμένου Ἀλκίνου,
ὁ ἰσόθεος ὁ Κλυτόνορος, ὁ Ἄλιος κι ὁ Λαοδάμας.
Καὶ πρῶτα αὐτοὶ στὸ τρέξιμο πιάσαν νὰ παραβγοῦνε.
Κι ἅπ' τὴν ἀφειτηρία χυμοῦν στὸ δρόμο, κι ὅλοι ἀντάμα
γοργὰ πετοῦν σηκώνοντας τὴ σκόνῃ μὲς στὸ στίβο.
Ὁ ἄξιος ὁ Κλυτόνιος στὸ τρέξιμο ἦλθε πρῶτος.
Ἔπειτα βγῆκαν τὸ τραχὺ τὸ τρέξιμο νὰ πιάσουν,
κι ὅλα ὁ Εὐρύαλος τὰ νικάει τὰ πρῶτα παλληκάρια.
Στὸ πῆδημα ὁ Ἀμφιάλος τοὺς ἔξεπέρασε ὅλους,
στὸ δίσκο πάλι ὁ πιὸ καλὸς ἐφάνη ὁ Ἐλατρεάς,
κι ὁ Λαοδάμας στὴ γροθιά, τὸ ἄξιό τοῦ Ἀλκίνου ἀγόρι.

(ΟΔ. Θ. 118-130)

Μὰ πρὸς σὸν Ὀδυσσεὰ φάνηκε ἀμέσως ἡ ἀδυναμία τους, πρᾶγμα ποῦκαμε τὸν Ἀλκίνοο νὰ δικαιολογηθεῖ, λέγοντας, πὼς

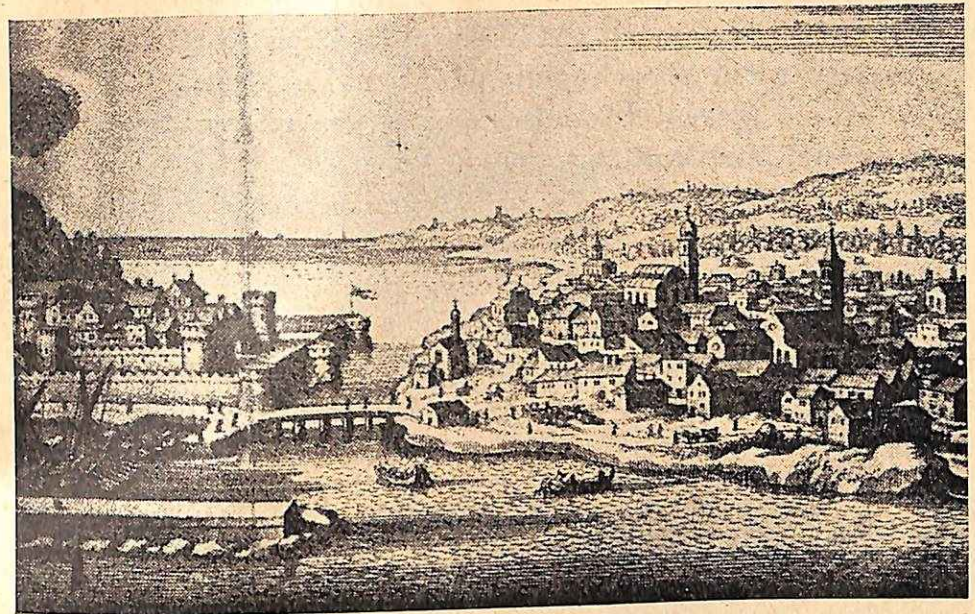
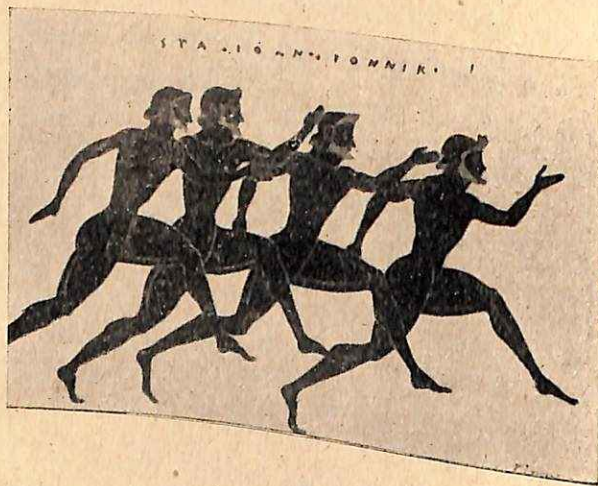
καλοὶ στὸ γρόνθισμα δὲν εἶμασθ' ἢ στὴν πάλη,
ἀλλὰ στὸ τρέξιμο γοργοὶ κ' ἔξαιρετοὶ στὸ πλοῖα.

Ἄλλ' ἀπὸ τὸν Ἀλκίνοο ὡς τὴν ἱστορικὴ ἐποχὴ, φαίνεται πὼς οἱ Κερκυραῖοι εἶχαν μεγάλες προόδους. Ἔτσι βλέπουμε πολλοὺς ἀπὸ τὸ νησί νὰ λαβαίνουν μέρος σὲ πανελλήνιους ἀγῶνες (Ὀλύμπια, Πύθια, Ἰσθμια, Νέμεα) καὶ νὰ διαπρέπουν. Ἀναφέρεται μάλιστα γιὰ νικητὴς στὴ ΝΘ' Ὀλυμπιάδα ἓνας Ἀρχίλοχος καὶ στὴν ΞΑ' ὁ Ἀγάθαρχος καὶ ὁ πυγμάχος Φίλων. Γιὰ τὸν τελευταῖο ἔκαμε ἓνα ὥραῖο ἐλεγεῖο ὁ Σιμωνίδης καὶ τὸν ἀνδριάντα του ὁ Γλαυκέας. Ἐνας ἄλλος ἀθλητὴς, ὁ Θερσίλοχος, πῆρε τὸ στεφάνι στὴν πυγμαχία, ὅταν ἦταν ἀκόμα 18 χρόνων. Ἐνας Παρμενίσκος ἀνακηρύχτηκε δυὸ φορὲς ὀλυμπιονίκης στὸ δρόμο κι ὁ Ἀγάσιλλος Φιλόξενος ὀλυμπιονίκης στὸ πένταθλο.

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

Μὰ κ' ἡ σημερινὴ κερκυραϊκὴ νεολαία ἔχει περίφημη ἀθλητικὴν ἐπίδοση. Οἱ μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου εἰν' ἐξαιρετοὶ ξιφομάχοι καὶ σπαθιστὲς. Ὑπάρχει ἕνας γυμναστικὸς σύλλογος μὲ ἀρκετὰ μέλη, ποὺ προσφέρει μεγάλες ὑπηρεσίες στοὺς φιλάθλους.

Τὸ κρίκετ εἶναι τὸ πιὸ ἀγαπημένο ἀθλοπαίγνιδο τῶν Κερκυραίων. Κάθε πού γίνεται «μάτς», εἶναι στὴν Κέρκυρα σωστὸ πανηγύρι. Τὸ παρακολουθεῖ ὅλος ὁ λαός. Ὅταν μάλιστα τὸ καλοκαίρι φτάνουν ἀγγλικά πολεμικά, τότε τὰ μάτς μεταξὺ Κερκυραίων καὶ Ἀγγλῶν ἀξιωματικῶν παίρνουν κάποια ἐπισημότητα, γιὰτὶ ἀπὸ μιὰ σκηνή, ποὺ στήνεται στὴ Σπιανάδα, τὰ παρακολουθεῖ ὁ Ἀγγλὸς Ναύαρχος καὶ καμμιὰ φορὰ κι ὁ Βασιλιάς μας. Καμμιὰ φορὰ τυχαίνει νὰ φτάνουν στὸ λιμάνι πολλὰ πολεμικά μαζί. Μὰ τότε, ὅσοι ἀξιωματικοὶ ξαναεπισκέφτηκαν τὴν Κέρκυρα, φροντίζουν καὶ κλείνουν τηλεγραφικῶς τὰ μάτς μὲ τοὺς φίλους τοὺς Κερκυραίους, γιὰ νὰ μὴν περιμένουν σειρά. Ὁ Βασιλιάς μας, ποὺ τοῦ ἀρέσει τὸ κρίκετ, ἐνδιαφέρεται καὶ ὑποστηρίζει πολὺ τὴν Κερκυραϊκὴν ὁμάδα. Ἀλλὰ καὶ στ' ἄλλα ἀθλήματα οἱ Κερκυραῖοι ἔχουν ἐξαιρετικὴν ἐπίδοση.

Η ΚΕΡΚΥΡΑ ΣΤΑ 1550

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

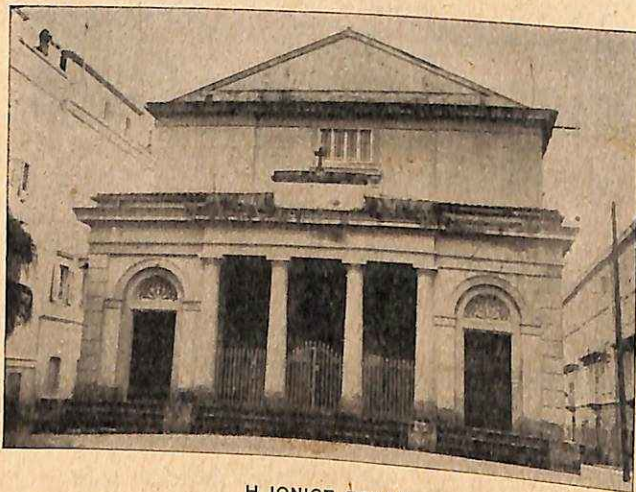
Περίφημα φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα μὲ μακρὰ ἱστορία λειτουργοῦν στὴν Κέρκυρα, ἀνακουφίζοντας τὴ δυστυχία καὶ τὸν πόνο. Τὸ Φρενοκομεῖο περιθάλπει 750 ἀσθενεῖς καὶ στεγάζεται σ' ἕνα λαβύρινθο ἀπὸ χτίρια καὶ συνεχόμενες αὐλές. Ἐνας ὡραίος μπαξές στὴν εἴσοδο καλιεργεῖται ἀπὸ τοὺς ἀλαφρὰ ἀρρωστημένους καὶ λιγοστεύει τὴ θλιβερὴ ἐντύπωση, ποὺ προξενοῦν στὸν ἐπισκέπτη οἱ δυστυχισμένοι αὐτοὶ ἄνθρωποι.

Ἀριστερὰ τοῦ Φρενοκομεῖου, στὴ μέση ἑνὸς μεγάλου πάρκου, ποὺ φτάνει ἴσαμε τὴ Γαρίτσα, βρίσκεται τὸ παλιὸ χτίριο τοῦ Δημοτικοῦ Νοσοκομεῖου. Ἐχει παθολογικὸ καὶ χειρουργικὸ τμήμα καὶ προϋπολογισμὸ 1.800.000. Πέρνει γίνηκε ἐπίσημα ἡ θεμελίωση τοῦ νέου μεγαλόπρεπου νοσοκομεῖου μὲ 100 κρεβάτια, καθὼς καὶ τοῦ φθισιατρείου, στὸ Κεφαλομάντινκο, μὲ ἄλλα τόσα. Πρὶν κηρυχθεῖ ὁ πόλεμος, ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ καὶ Παιδικὸς Σταθμὸς, Ἐθνικὸ οἰκοτροφεῖο γιὰ 100 παιδιὰ καὶ Ἀσυλὸ Ἀλητοπαίδων.

Τὸ Ὁρφανοτροφεῖο τῆς Κέρκυρας ἰδρύθηκε τὸ 17ο αἰῶνα μὲ διάταγμα τοῦ Δόγη Κορνέο καὶ περιβάλλει σήμερα 130 ἔκθετα, 2—17 χρόνων. Τὸν παλιὸ καιρὸ, τὰ σερνικά, φτάνοντας σὲ ὠρισμένη ἡλικία, κατατάσσονταν στὸ στρατό.

Στὸ ἄλλοτε φοβερὸ φρούριο Ἀβραὰμ λειτουργεῖ σήμερα ἕνα ἀπὸ τὰ εἰρηνικώτερα κερκυραϊκὰ ἰδρύματα, τὸ Γεροκομεῖο. Τὰ διαμερίσματά του εἶναι ἄνετα καὶ καθαρὰ κ' ἡ θέα ἀπὸ ἐπάνω μοναδική. Περιβάλλει καμμιὰν ἐξηνταριὰ ἄνδρες καὶ γυναῖκες.

Ἐκεῖ πού ἄλλοτε βρίσκονταν τὸ φρούριο «Σαλβατώρ», οἱ Ἀγγλοὶ χτίσανε τὶς περίφημες ἀχτινωτὲς φυλακὲς γιὰ βαρυποινίτες, πού λειτουργοῦν κατὰ τὸ ἀπομονωτικὸ σύστημα κ' εἶναι,

Η ΙΟΝΙΟΣ ΒΟΥΛΗ

ἀκόμα σήμερα, οἱ τελειότερες φυλακὲς τῆς Ἑλλάδος. Πολὺ ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ ἐργαστήριό τους, ὅπου οἱ κατάδικοι μαθαίνουν ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο καὶ κατασκευάζουν κάθε λογῆς ξύλινα παιγνίδια, μικρὰ ἐπιπλα καὶ σκεύη, ἀπὸ τὰ ὠραιότερα τῆς ἐλληνικῆς χειροτεχνίας. Μιά φορὰ τὸ χρόνο ὁ διευθυντὴς τῶν Φυλακῶν ὀργανώνει ἔκθεση στὸ ἐργαστήριό, πού ἀποδίδει 150.000 περὶ που δραχμὲς τὸ χρόνο. Ὁ κάθε βαρυποινίτης ἔχει τὰ σύνεργά του καὶ τὰ προϊόντα του σὲ ξεχωριστὸ ντουλάπι. Εἶναι λιγόλογοι, δύσπιστοι καὶ ἐπικίνδυνοι, μὰ ὅταν τοὺς ἀγοράσει κανεὶς πολλὰ, ἡμερεύουν καὶ εὐχαριστοῦνται. Ὅταν καμμιὰ φορὰ τελειώσουν τὴν ποινὴ τους καὶ βγοῦν, ἔχουν πάντα κάποιο χαρτζιλίκι, πεῦβγαλαν μὲ τὸν κόπο τους καὶ μὲ μιὰ πολὺ εὐχάριστη ἐργασία.

Δεσποινίδες καὶ κυρίες τῆς καλύτερης κερκυραϊκῆς κοινωνίας ἐργάζονται μὲ ζήλο στὸ Πατριωτικὸ Ἰδρυμα, στίς Παιδικὲς ἐσχές καὶ στὸ Λαϊκὸ ἰατρεῖο. Ὑπηρεσίες στὴ φτωχολογία προσφέρει καὶ τὸ Ἐνεχυροδανειστήριο, πού ἰδρύθηκε τὸ 1630. Πολὺ πε-

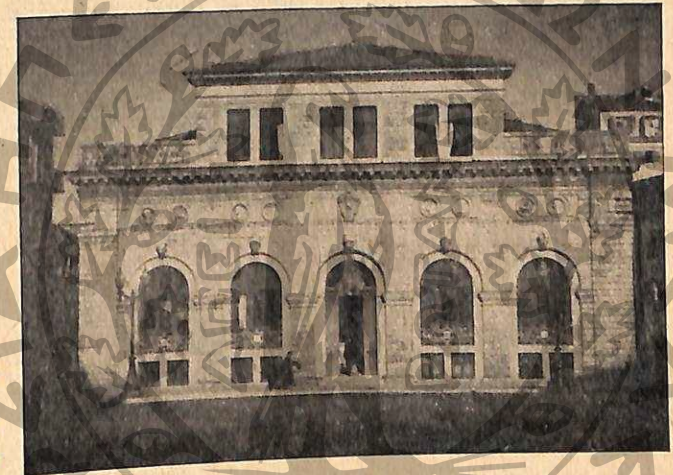
«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

Η ΑΠΟΒΑΘΡΑ

κῆς ἀστυνομίας διόρθωσε πολλὰ πράγματα στὸν τόπο. Μπαράγκες δὲν ὑπάρχουν πιά στὴν Κέρκυρα. Τὰ ταξί, τ' ἀμάξια κ' οἱ βάρκες εἶν' εὐπρεπισμένα, οἱ δρόμοι ὀλοκάθαροι κ' ἡ ἀποβάθρα, καὶ γενικὰ ὀλόκληρη ἡ πόλη, κάμνει τὴν καλύτερη ἐντύπωση στὸν ξένο. Λαμπρὰ ξενοδοχεῖα, ὅπως τῆς «Ὠραίας Βενετίας» καὶ τῆς «Πανσιὸν Σουΐς», ὠραῖα τουριστικὰ περίπτερα, καλὰ καταστήματα καὶ παλαιοπωλεῖα, κοσμικὰ κέντρα, Βιβλιοθήκη, Ἀρχεῖα καὶ Μουσεῖα, θέατρα καὶ μουσική, καὶ πάνω ἀπ' ὅλα τὸ μυρωμένο νησί μὲ τὶς φυσικὲς καλλονές του καὶ μὲ τὴν εὐγενικὴ κοινωνία του, ἱκανοποιοῦν καὶ τὸν πιὸ ἰδιότροπο ξένο. Ἡ ζωὴ εἶναι φηγνότερη ἀπὸ κάθε ἄλλη πόλη. Βρίσκεις δωμάτια κεντρικὰ καὶ ὀλοκάθαρα μὲ 300-500 δραχμὲς τὸ μῆνα καὶ στὸ Γαστούρι μὲ 3000 γιὰ ὅλο τὸ καλοκαίρι.

Μεγάλῃ ζωὴ ἡ στὸν τόπο δίνει καὶ ἡ ντόπια βιομηχανία. Οἱ μεγάλες λιθογραφικὲς, χαλκογραφικὲς καὶ τυπογραφικὲς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἀσπιώτη ἀπασχολοῦν 300-400 ἐργάτριες τὴν ἡμέρα. Μεγάλῃ βιομηχανία εἶναι

ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΑΝ-ΤΖΙΑΚΟΜΟ

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

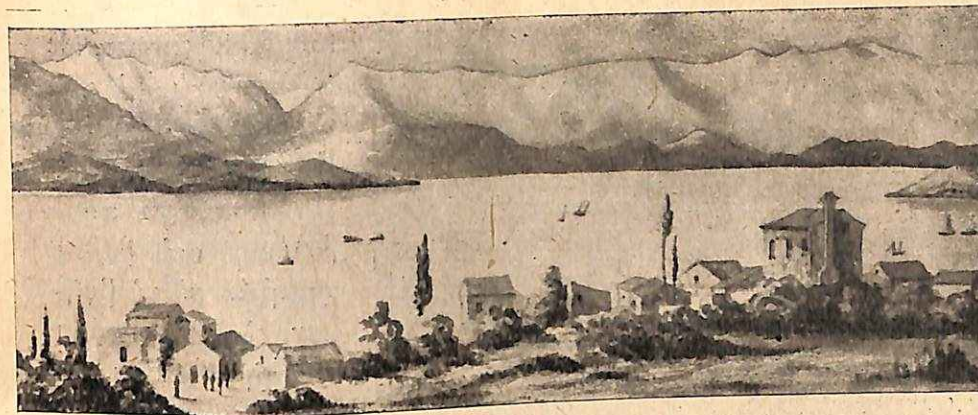
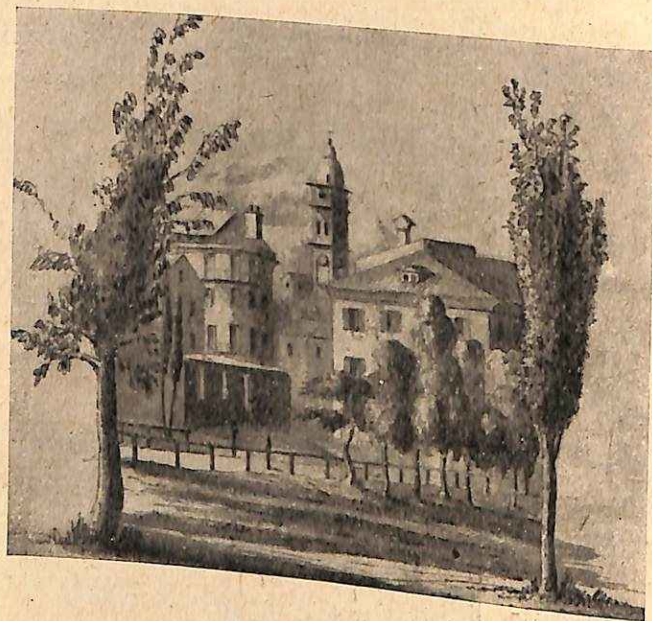
ριποιημένο καὶ ἐνδιαφέρον, γιὰ τ' ἀξιόλογα μνημεῖα του, εἶναι καὶ τὸ Νεκροταφεῖο τῆς Κέρκυρας.

Μεγάλες χάρες χρωσιᾶ τὰ τελευταῖα χρόνια ἡ Κέρκυρα στὸν Ἑλληνικὸ Ὀργανισμὸ Τουρισμοῦ, πού μὲ τὴ βοήθεια τῆς τουριστι-

κῆς ἀστυνομίας διόρθωσε πολλὰ πράγματα στὸν τόπο. Μπαράγκες δὲν ὑπάρχουν πιά στὴν Κέρκυρα. Τὰ ταξί, τ' ἀμάξια κ' οἱ βάρκες εἶν' εὐπρεπισμένα, οἱ δρόμοι ὀλοκάθαροι κ' ἡ ἀποβάθρα, καὶ γενικὰ ὀλόκληρη ἡ πόλη, κάμνει τὴν καλύτερη ἐντύπωση στὸν ξένο. Λαμπρὰ ξενοδοχεῖα, ὅπως τῆς «Ὠραίας Βενετίας» καὶ τῆς «Πανσιὸν Σουΐς», ὠραῖα τουριστικὰ περίπτερα, καλὰ καταστήματα καὶ παλαιοπωλεῖα, κοσμικὰ κέντρα, Βιβλιοθήκη, Ἀρχεῖα καὶ Μουσεῖα, θέατρα καὶ μουσική, καὶ πάνω ἀπ' ὅλα τὸ μυρωμένο νησί μὲ τὶς φυσικὲς καλλονές του καὶ μὲ τὴν εὐγενικὴ κοινωνία του, ἱκανοποιοῦν καὶ τὸν πιὸ ἰδιότροπο ξένο. Ἡ ζωὴ εἶναι φηγνότερη ἀπὸ κάθε ἄλλη πόλη. Βρίσκεις δωμάτια κεντρικὰ καὶ ὀλοκάθαρα μὲ 300-500 δραχμὲς τὸ μῆνα καὶ στὸ Γαστούρι μὲ 3000 γιὰ ὅλο τὸ καλοκαίρι.

Μεγάλῃ ζωὴ ἡ στὸν τόπο δίνει καὶ ἡ ντόπια βιομηχανία. Οἱ μεγάλες λιθογραφικὲς, χαλκογραφικὲς καὶ τυπογραφικὲς ἐγκαταστάσεις τοῦ Ἀσπιώτη ἀπασχολοῦν 300-400 ἐργάτριες τὴν ἡμέρα. Μεγάλῃ βιομηχανία εἶναι

κ' ἡ σχοινοποιΐα τῶν ἀδελφῶν Δεσσύλα, πὺ ἀπασχολεῖ ἄλλους 700 ἐργάτες καὶ ἐργάτριες, ἐξάγοντας 800 τόννους σχοινιά καὶ καραβόπανα τὸ χρόνο. Σημαντικὴ εἶναι καὶ ἡ Ἐλαιουργία, τῆς Κέρκυρας, ἡ βουτυροκομία τοῦ Μαργαρίτη, τὰ δυὸ ἐργοστάσια χαρτοποιίας καὶ κάποια ἀκόμα μικρότερη βιομηχανία.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Ἀφήνουμε τὸ μάγο νησί τῆς ὀμορφιάς, τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἁρμονίας μὲ σφιγμένη τὴν καρδιά, σὰν τοὺς ἐρωτευμένους, πὺ ἀφήνουν πίσω τὴν ἀγάπη τους.

Ὅσο τὸ καράβι ἀπομακρύνεται, τόσο ἡ σιλουέττα τοῦ κάστρου γίνεται κομψότερη. Τὸ στενὸ τοῦ Βίδου ὁλοένα καὶ στενεύει, τόσο, πὺ νομίζεις πὺς μονάχα δυὸ-τρεῖς βάρκες μποροῦνε νὰ περάσουν. Κι ὅμως ἔχει 1.200 μέτρα πλάτος. Στὸ βάθος ὁ Παντοκράτορας μὲ τὶς δίδυμες κορφές του στέκει σοβαρὸς καὶ ἀνοιχομάτης, φρουρὸς πολιτείας καὶ νησιοῦ.

Κάθε πέντε λεπτά, ἴσαμε πὺ νὰ χάσουμε τέλεια ἀπὸ τὴ θεωρίά μας τὸ νησί, οἱ εἰκόνες ἀλλάζουν. Ἡ χερσόνησος τῆς Ἀνάληψης, ὀλοπράσινη, ἀπαλή, φουντωτή, μὲ δυὸ ἄσπρα σημάδια, τὴν ἐκκλησιὰ καὶ τὸ παλάτι τοῦ Μονρεπό, παίρνει τώρα μιὰ γλυκύτερη ἀπόχρωση. Σιγὰ-σιγὰ ἡ πόλη καὶ τὸ κάστρο χάνεται ὁλότελα καὶ στὴ θέση τους διακρίνεις μονάχα ἓνα θολὸ ἄσπρο κομμάτι πάνω στὸ πράσινο φόντο.

Ἡ κερκυραϊκὴ ἀκρογιαλιά ἀπὸ τὶς Μπενίτσες ὡς τὴ Λευκίμμη, ἀποτραβιέται καὶ αὐτὴ ἀργὰ-ἀργὰ, ἀφήνοντας πίσω της μιὰ στενόμακρη λουρίδα ἁμμουδιάς. Γαλήνιες ἀκτὲς κατεβαίνουν ἄλσοσκεπάστες στὰ χρυστάλλινα νερὰ τοῦ στενοῦ, πὺ ἀρμενίζουν βενζίνες, τρεχαντήρια καὶ βαρκούλες μὲ κουπιὰ καὶ μὲ κόκκινα

πανιά, κάνοντας τή συγκοινωνία με τάντικρυνά λιμάνια τῆς Ἡπείρου καὶ τὰ Παξονήσια, ποὺ προβάλλουν στὸ βάθος χαμηλά, σὰ νὰ βγήκαν τὸ ἴδιο βράδυ ἀπὸ τὴ θάλασσα.

Λίγο ἀκόμα, κι ἀπ' τὴν Κέρκυρα δὲ φαίνεται πιά παρὰ ἓνα σημάδι. Μὰ ἡ γοητεία σὲ καθηλώνει πάντα στὴ γέφυ-

ρα τοῦ караβιού. Κλείς γιὰ μιὰ στιγμή τὰ μάτια σου καὶ θαρρεῖς πὼς βλέπεις τὰ μαῦρα καράβια τῶν Φαιάκων νὰ φεύγουν ἀπὸ τὰ λιμάνια τους γιὰ μακρυνὰ ταξίδια· τὶς κερκυραϊκὲς καὶ ἀθηναϊκὲς τριήρεις νὰ ξεκινοῦν γιὰ νέες ἀποικίες· τὰ βυζαντινὰ καράβια νὰ φτάνουν φέρνοντας τὰ πλούτια τῆς ἀνατολῆς· τὰ μεσαιωνικὰ κάτεργα καὶ τὶς γαλέρες νὰ μεταφέρουν τοὺς σταυροφόρους. Νομίζεις πὼς βλέπεις τὶς λάμπεις τῶν κανονιῶν ἀπὸ τὰ κάστρα στὶς περίφημες πολιορκίες· καὶ στὴ Σπιανάδα νὰ συρριανίζουν οἱ ἀρχόντοι.

Στ' Ἀργοσιόλι ἓνα σμῆνος βάρκες κύκλωσε τὸ βαπόρι καὶ μιὰ παρέα κεφαλλονιτοπούλες ἀνέβηκαν πάνου, σκορπίζοντας σ' ὅλο τὸ φουαγιέ καὶ τὸ γεφύρι ζωντάνια κι εὐθυμία. Ἦταν ἀρχοντοπούλες, ποὺ γύρι-

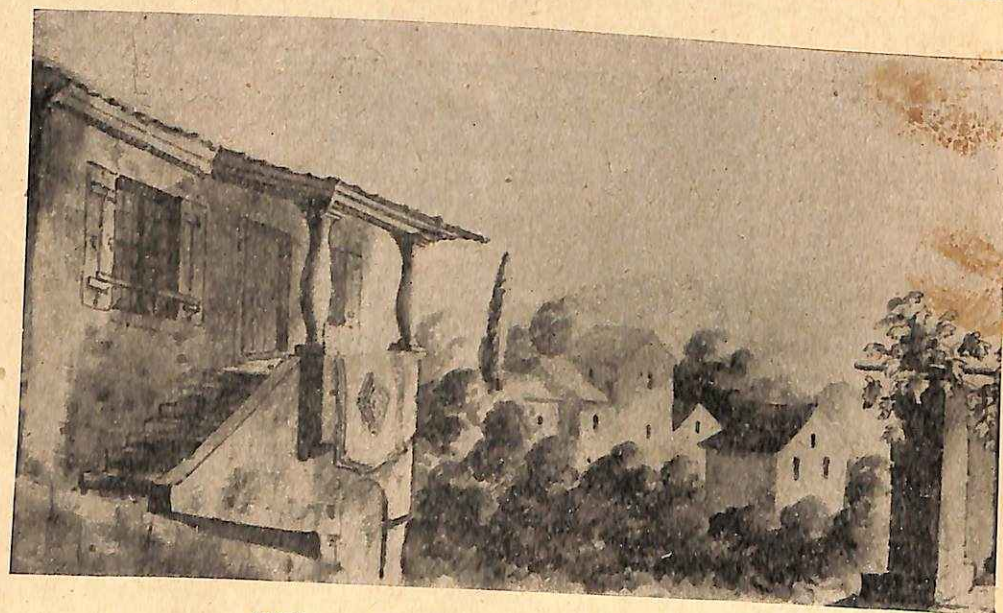
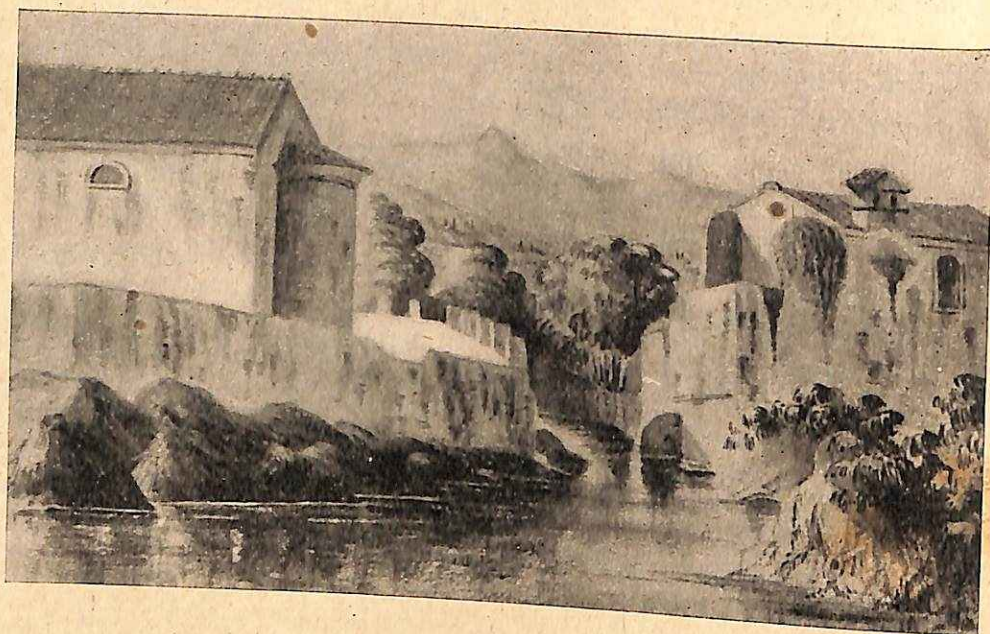
«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ζαν στὴν Ἀθήνα ἀπὸ τὶς θαυμάσιες βίλλες τους στὴ Λιβαθώ. Ὅλο τὸ βράδυ μιλοῦσαν γιὰ ταξίδια σὲ μακρυνὲς χῶρες, γιὰ σπουδὲς καὶ γιὰ ἐκδρομὲς στὸν Αἶνο.

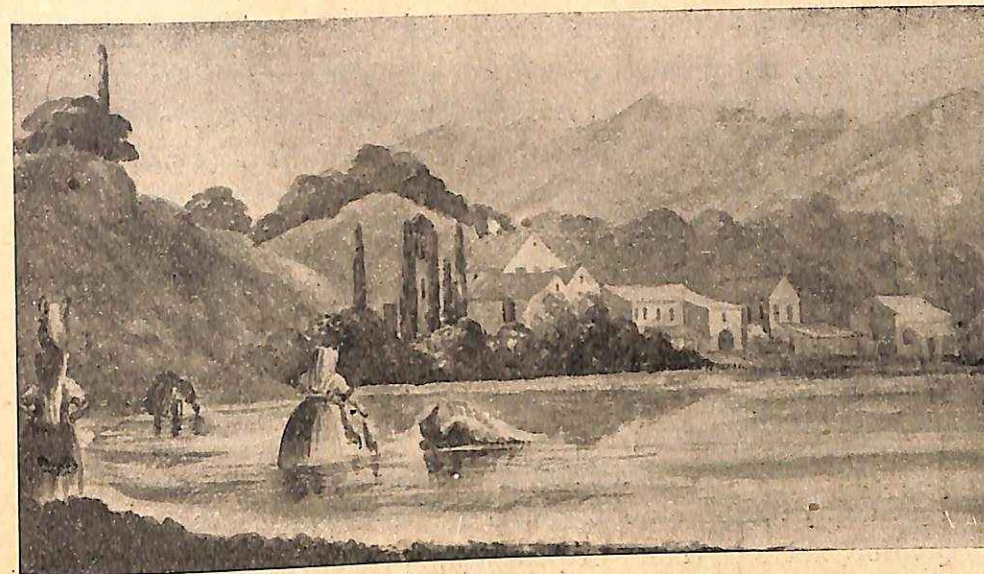
Σὰν προσπεράσαμε τὸ στενὸ τῆς Κεφαλονιάς, τὰ ἠλεκτρικὰ φώτιζαν σὰν πυγολαμπίδες τὸ λιμάνι τῆς πανώριας καὶ ξένοιαστης Ζάκυθος. Εἴχαμε πιά μπροστά μας ὅλο τὸ Ἰόνιο! Οἱ θεῖοι θρύλοι τοῦ ζωντάνευαν στὸ νοῦ μας. Μὰ πάνου ἀπ' ὅλα ἡ γλυκειὰ ἀνάμνηση τῆς Κέρκυρας. Εἴχαμε πιεῖ κι ἐμεῖς ἀπὸ τὸ νεραδικὸ νερὸ τοῦ Καρδακιού, μὰ στὰ γονικά μας τώρα γυρίζαμε, παρὰ τὸ θρύλο, ἔπειτ' ἀπὸ ὀχταήμερο ταξίδι. Μὰ τὴν Κέρκυρα—εἶναι τὸ ἴδιο—δὲ θὰ λησμονήσουμε ποτέ!

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ΧΩΡΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ)

Η ΚΕΡΚΥΡΑ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

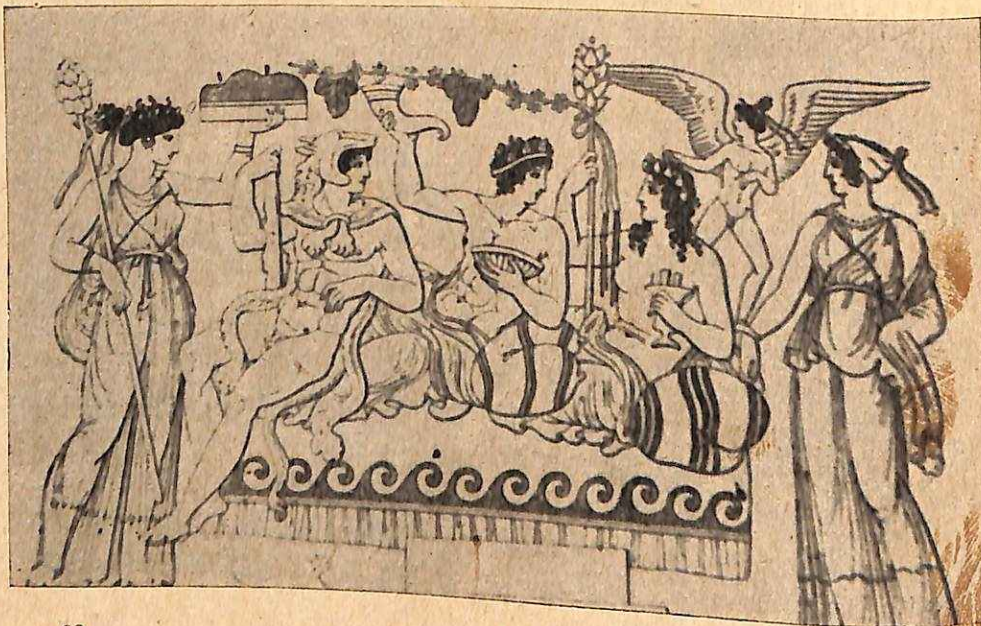
Στὴν Κέρκυρα ξεκουράστηκε ὁ Ἡρακλῆς, ἔπειτα ἀπὸ τοὺς ἀθλοὺς του. Ἀπ' ἐκεῖ πέρασαν οἱ Ἀργοναῦτες μὲ τὸν Ἰάσωνα, καὶ ἀπὸ τὴν ἴδια βασίλισσα Ἀρήτη, πού κατέφυγεν ἰκέτης ὁ Ὀδυσσεύς, ζήτησε προστασία καὶ ἡ Μήδεια. Κι' ἐκεῖ, σ' ἐν' ἄντρο τοῦ Ὑλλαϊκοῦ κόλπου, πανδρεύτηκε τὸν Ἰάσωνα.

Ὅταν ὁ Ὀδυσσεύς σώθηκε ναυαγὸς στὸ νησί, δέκα χρόνια μετὰ τὴν πτώση τῆς Τροίας (1144 π. Χ.), βοήθησε τὴν δεύτερη γενεὰ τῶν Φαιάκων, φυλὴ φοινικικὴ, πού μετανάστεψε ἀπὸ τὴν Ὑπερείαν στὴ Σχερία (ὅπως ὀνομάζει τὴν Κέρκυρα ὁ Ὅμηρος), μὲ περεῖα στὴ Νησιόπολη, πατέρα τοῦ Ἀλκίνοου. Πολὺ ὑστερότερα, ἀρχηγὸ τὸ Ναυσίθοο, πατέρα τοῦ Ἀλκίνοου. Πολὺ ὑστερότερα, στὸς ἱστορικοὺς χρόνους, ἀρχίζει τὸ νησί ν' ἀναφέρεται μὲ τὸ σημερινό του ὄνομα, πού κατὰ τὴν παράδοση ὀφείλει στὴ θυγατρὸς τοῦ ποταμοῦ Ἀσώπου, τὴ νύμφη Κέρκυρα. Ἀπ' αὐτὴ καὶ τὸν Ποσειδῶνα γεννήθηκε ὁ Φαίακας. Ἀλλὰ τόσο ὁ Μουστοξύτιος ὡς καὶ ὁ Μπερὰρ ἐπιμένουν, πὼς «Κέρκυρα» εἶναι λέξη φοινικικὴ ἀπὸ τὸ «κέρκουρο», εἶδος φοινικικοῦ πλοίου, πού ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος. Φαίνεται πὼς οἱ Φοῖνικες κατεῖχαν τὸ νησί τῆς Β' χιλιετηρίδας π. Χ. Ὁ Ρωμανός, ἀπὸ τ' ἄλλο μέρος, ὑποστηρί-

ζει, πώς τ'όνομα «Κέρκυρα» προέρχεται από τὸ «γέργυρα», ἢ «γόργυρα», πού σημαίνει τὴ δίνη καὶ τὰ ὑπόγεια νερά. «Γόργυρα» ἢ «Γοργῶ» εἶναι κατὰ τὸν Δαῖρπφελ καὶ φοινικικὴ θεότητα, πού λατρεύθηκε στὸ νησί, ὅπως ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὸ περίφημο ἀέτωμα, πού βρέθηκε στὴν Κέρκυρα καὶ πού ἀναφέραμε πῶς πάνω.

Τοὺς Φαίακες ξετόπισαν οἱ Λιβουρνοί, φυλὴ ἱλλυρικὴ, γιὰ νὰ καταλάβουν ἀργότερα τὸ νησί οἱ Ἑρετριεῖς καὶ οἱ Εὐβοεῖς. Ἀλλὰ κι' αὐτοὶ μὲ τὴ σειρά τους ξετοπίστηκαν ἀπὸ τοὺς Κορινθίους (734 π. Χ.), πού ἱδρυσαν ἐκεῖ δική τους ἀποικία. Μὰ γρήγορα οἱ ἀποικοὶ προόδεψαν τόσο, πού γρήγορα ζήτησαν ὄχι μόνο ν' ἀπαλλαχθοῦν ἀπὸ τὴν κηδεμονία τῆς μητροπόλεως, ἀλλὰ νὰ τῆς ἀμφισβητήσουν καὶ τὴ ναυτικὴ καὶ ἐμπορικὴν ἡγεμονία στὴν Ἀδριατικὴ. Οἱ Κερκυραῖοι ἔρχονται ἔτσι σὲ σύγκρουση μὲ τοὺς Κορινθίους καὶ τοὺς νικοῦν στὴν περίφημη ναυμαχία τῆς Λευκίμμης. Ἀπὸ τότε ἀρχίζει ἡ ἀκμὴ τῆς Κέρκυρας. Ἔχει τώρα λαμπρὸ στόλο ἀπὸ 120 πλοῖα καὶ λίγα χρόνια ἀργότερα (626 π. Χ.) εἶναι σὲ θέση νὰ ἱδρύσει δικές της ἀποικίες, τὴν Ἐπίδαμνο καὶ τὴν Ἀπολλωνία.

Στοὺς μηδικοὺς πολέμους ἡ Κέρκυρα στέλνει βοήθεια στοὺς ἄλλους Ἕλληνες 60 πλοῖα. Μὰ ποδίζουν ἀπὸ τὴν κακοκαιριὰ στὸ Ταΐναρο καὶ δὲ λαβαίνουν μέρος στὴ Ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας.

Στὰ 434 π.χ. οἱ Κερκυραῖοι ἔρχονται σὲ νέα σύγκρουση μὲ τοὺς Κορινθίους. Οἱ πρῶτοι ζητοῦν τὴ βοήθεια τῶν Ἀθηναίων καὶ οἱ δεύτεροι τῆς Σπάρτης. Κ' ἔτσι ξεσπᾷ ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος (431—405 π.Χ.). Τὸ νησί ὑποφέρει τότε ἀπὸ τρομεροὺς ἐμφύλιους σπαραγμοὺς μεταξὺ ὀλιγαρχικῶν καὶ δημοκρατικῶν.

Οἱ Κερκυραῖοι ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν πιστοὶ στοὺς Ἀθηναίους, καὶ μετὰ τὸν πόλεμο. Ἀργότερα πάλι (334 π.χ.) λαβαίνουν μέρος στὴ μάχη τῆς Χαιρωνίας, ἐναντίον τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου. Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, ὁ Τύραννος τῶν Συρακουσῶν Ἀγαθοκλῆς (301 π.χ.), ὁ Πύρρος, ἡ Σεμίραμις τῆς Ἰλλυρίας καὶ οἱ Ρωμαῖοι Στρατηγοὶ καὶ Αὐτοκράτορες (229 π.χ.—337 μ.χ.) ἐξουσιάζουν διαδοχικὰ τὴν Κέρκυρα, πού μετὰ τὸ χωρισμὸ τῆς Αὐτοκρατορίας περιέρχεται στὸ Ἀνατολικὸ κράτος (337 μ.χ.) καὶ ἀποτελεῖ ἐπαρχία τῆς «Διοικήσεως Ἰλλυρίας» μὲ πρωτεύουσα τὴ Θεσσαλονίκη. Στὸ Βυζάντιο ἡ Κέρκυρα προσφέρει μεγάλες ὑπηρεσίες γιὰ τὴ στέκεται προπύργιό της, ἀποκρούοντας τὶς ἀλλεπάλληλες βαρβαρικὲς ἐπιδρομές. Οἱ Οὐννοι, οἱ Βάνδαλοι (457 μ.χ.) καὶ οἱ Γότθοι (562 μ.χ.) μὲ 300 πλοῖα, περνοῦν ἀπὸ τὸ νησί καὶ τὸ δηλώνουν. Οἱ κάτοικοι τῆς Κέρκυρας ἀναγκάζονται, ἔτσι, νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀρχαία πόλη, πού ἀπὸ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους βρισκόταν στὴ σημερινὴ Παλαιόπολη, καὶ νὰ καταφύγουν στὸ σημερινὸ Παλαιὸ φρούριο. Ἐκεῖ χτίζεται ἡ βυζαντινὴ πόλη, πού ἀπὸ τὴ δίκορφη ἀκρόπολη παίρνει τὸ ὄνομα «Κορυφοί».

Μεσολαβοῦν κάμποσοι σκοτεινοὶ αἰῶνες, δίχως ν' ἀναφέρει ἡ ἱστορία τίποτα γιὰ τὴν Κέρκυρα. Ἀκολουθοῦν νέες ἐπιδρομές καὶ δηώσεις τοῦ νησιοῦ. Οἱ σλαῦοι πειρατὲς (933 μ.χ.), οἱ Σαρακηνοὶ (1032), ὁ Νορμανδὸς ἡγεμόνας τῆς κάτω Ἰταλίας Ροβέρτος Γυῖ-σκάρδος (1080) καὶ ὁ διάδοχός του Ρογήρος (1147) προσβάλλουν, λεηλατοῦν καὶ ἐξουσιάζουν διαδοχικὰ τὴν Κέρκυρα, πού τὸ 1191 ἀνήκει ὥστόσο στὸ Βυζάντιο καὶ ἀκμάζει. Στὰ 1204 περνοῦν οἱ Σταυροφόροι καὶ τὸ νησί, ἔπειτα ἀπὸ γενναία ἀντίσταση τῶν κατοίκων, καταλαμβάνεται γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τοὺς Ἑνετοὺς, πού ἀπαγχονίζουν 60 Κερκυραίους. Τέλος (1214) ἡ Κέρκυρα περιέρχεται στὸ νεοσύστατο Δεσποτᾶτο τῆς Ἠπείρου καὶ παραμένει ὑπὸ τοὺς «Δεσπότες» Ἀγγέλους, διατηρώντας ὅμως ὅλα τῆς τὰ προ-

νόμια, ὡς τὸ 1267, ποὺ περιέχεται στὸν ἀνδραγαυὸ Κάρολο, Βασιλέα τῆς Νεαπόλεως καὶ τῆς Σικελίας. Ἐπὶ τῶν Ἀνδραγαυῶν τὸ ἀξίωμα τοῦ ὀρθοδόξου μητροπολίτου καταργεῖται καὶ οἱ σπουδαιότερες ἐκκλησιᾶς δίδονται στοὺς λατίνους. Μεσολαβοῦν νέες περιπέτειες καὶ ἐπιδρομὲς κατὰ τοῦ νησιοῦ, ποὺ λεηλατεῖται ἀπὸ τὰ στίφη τοῦ Βιλαρώ (1288), ἀπὸ τὸ ναύαρχο τῶν Σικελῶν Λώρια (1202) καὶ ἀπὸ τοὺς Καταλανοὺς (1308). Τοὺς Ἀνδραγαυοὺς διαδέχονται στὴν κυριαρχία τῆς Κέρκυρας οἱ Ταραντῖνοι ἡγεμόνες, ποὺ τὴν ἐξουσιάζουν ὡς τὸ 1286, ὅταν τὸ νησί περιέχεται γιὰ δευτέρη φορὰ στὴ Βενετιὰ, παραμένοντας ὑπὸ τὴν κυριαρχία της ὡς τὸ 1797. Ἀλλὰ στὸ μεταξὺ δέχεται νέες ἐπιδρομὲς. Τὸ 1403 οἱ Γενολόκαστρο. Οἱ Μωαμεθανοὶ τὸ δηλώνουν δυὸ φορές (1537 καὶ 1716), ἀλλ' ἡ πόλη (στὸ Παλιὸ φρούριο) δὲν πέφτει στὰ χέρια τους. Ἀνώτατος ἄρχων στὰ Ἑπτὰ νησιά μετ' ἑδρα τὴν Κέρκυρα εἶναι ἐπὶ Ἑνετῶν ὁ «Προνοητὴς τῆς Θαλάσσης». Ἐπειτα ἀπ' αὐτὸν εἶναι ὁ «Βαῖλος», ποὺ ἔχει τὴν ἀνώτερη διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ ἐξουσία, δυὸ «Σύμβουλοι» καὶ ὁ «Προνοητὴς καὶ Καπετάνιος», ὁ διοικητὴς, δηλαδή, τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων. Οἱ εὐγενεῖς κάθε νησιοῦ ἀποτελοῦν τὸ «Γενικὸ Συμβούλιο», ποὺ ἐκλέγει κάθε χρόνο τὸ «Συμβούλιο τῆς Κοινότητος», καὶ αὐτὸ τοὺς Συνδίκους, τὴν ἐγγύωρια, δηλαδή, διοικητικὴ ἀρχή.

Ἡ τύχη τῶν Κερκυραίων ὑπὸ τοὺς Ἑνετοὺς εἶναι θλιβερὰ καὶ ταπεινωτικὴ καὶ ἡ διοίκησις διεφθαρμένη. Σ' ὅλες τὶς βαθμίδες τῆς ἱεραρχίας βασιλεύει ἡ αὐθαιρεσία καὶ ἡ ἀδικία. Τὸ πατριωτικὸ αἶσθημα καταπνίγεται. Στους τοίχους τῶν ἀνακτόρων ὑπάρχουν τρύπες, ὅπως καὶ στὸ Δουκικὸ τῆς Βενετιᾶς, ὅπου ὁ καθένας μπορεῖ τὰ ρίψει ἀνώνυμα τὴν καταγγελία τοῦ ἐναντίον ὁποιουδήποτε. Τὰ θύματα προσκομίζονται ἀφθονὰ στὶς φυλακές. «Παγώνει τὸ βλέμμα σου ἀπὸ τὴ φρίκη, ὅταν τὶς ἀντικρύξεις — γράφει ὁ Σαίξ-Σωβαίρ —. Μὲ θλιβερὸς οἰμωγὴς, ἀνάμεσα στὰ σιδερένια κάγκελα, ἐκλιπαροῦν οἱ δυστυχισμένοι τὴ συμπόνοια τῶν διαβατῶν. Οἱ ἄλυσ-σίδες, ποὺ εἶναι δεμένοι, κάνουν ἓνα τρομαχτικὸ θόρυβο!» Ὅσο γιὰ τὴ δικαιοσύνη, οἱ δυστυχισμένοι Ἑπτανήσιοι κρέμονταν κυριολεκτικὰ στὰ χέρια τῶν δικαστῶν, ποὺ ἐπειδὴ δὲν ἔπαιρναν μισθό, πουλοῦσαν φανερὰ τὶς ἀποφάσεις τους. Οἱ ποινὲς ἦταν ἐξαιρετικὰ

βάρβαρες. Ὁ θάνατος καὶ ἡ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου γινόταν ἀντικείμενο ἐμπορίου μεταξὺ δικαστοῦ καὶ δολοφόνου. Μεγάλῃ ἀμάθεια ἐπικρατοῦσε σ' ὅλες τὶς τάξεις. Οἱ γυναῖκες, ὅταν παρουσιάζονταν δημοσίᾳ, σκέπαζαν τὰ πρόσωπά τους μὲ φερετζέ, καὶ οἱ ἄντρες, μὲ πελώρια μουστάκια, ἔκρυβαν τὰ μακρὰ μαλλιά τους κάτω ἀπὸ κόκκινο σκοῦφο καὶ φοροῦσαν στ' αὐτιά τους σκολαρίκια.

Οἱ Ἑνετοὶ ἦταν ἀπόλυτοι κυρίαρχοι τοῦ νησιοῦ. Ἀλαζόνες καὶ γεμάτοι προλήψεις, περιφρονοῦσαν τοὺς ντόπιους εὐγενεῖς, ποὺ μὲ τὴν σειρὰ τους καταπίεζαν τὸ λαό. Ἔτσι, ὅταν τὸ 1897, μετὰ τὴν πτώση τῆς Βενετιᾶς, κατέλαβαν τὸ νησί οἱ Δημοκρατικοὶ Γάλλοι, οἱ Κερκυραῖοι τοὺς δέχτηκαν μὲ ἐνθουσιασμό, σὰν ἐλευθερωτὲς. Ἀλλ' ἔρχεται ἡ συνθήκη τοῦ Καμποφόρμιου καὶ ἡ Κέρκυρα μὲ τ' ἄλλα Ἑφτάνησα γίνεται γαλλικὴ ἐπαρχία. Τότε ἰδρύεται τὸ πρῶτο ἑλληνικὸ τυπογραφεῖο ὅπου τυπώνεται τὸ θύριο τοῦ Ρήγα.

Ἐπειτα ἀπὸ δυὸ χρόνια τὰ Ἑφτάνησα περιέχονται στοὺς Ρωσσοτούρκους καὶ ἀποτελοῦν τὸ πρῶτο ἀνεξάρτητο ἑλληνικὸ κράτος, τὴν «Ἑπτάνησο Πολιτείαν», μὲ δικό του στρατό, μὲ δικούς του προξένους καὶ μὲ δική του σημαία, ποὺ εὐλογεῖται ἀπὸ τὸν Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Τὸ πολίτευμα τοῦ νέου κράτους, σύμφωνα μὲ τὸ σύνταγμα τοῦ 1800 καὶ τοῦ 1803, εἶναι ἀριστοκρατικό. «Ἐπικρατοῦσα» θρησκεία ἀναγνωρίζεται ἡ Ὀρθόδοξη καὶ κυρία γλῶσσα ἡ ἑλληνικὴ. Ἰδρύεται ἡ πρώτη δημοσίᾳ ἑλληνικὴ σχολή. Τὸ Γενικὸ Συμβούλιο τῶν εὐγενῶν διατηρεῖται καὶ ἐκλέγει τοὺς γερουσιαστὲς καὶ τοὺς Συνδίκους. Ὁ Πρόεδρος τῆς Γερουσίας εἶναι ὁ ἀνώτατος «Ἀρχων» τῆς Πολιτείας.

Ἡ ἰδρυσις τῆς Ἑπτανήσου ἀναπτέρωνει τὶς ἐλπίδες τῶν πατριωτῶν γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση ὅλης τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ μὲ τὴ συνθήκη τοῦ Τιλσίτ (8 Ἰουλίου 1807) ἡ Ἑπτάνησος παραχωρεῖται καὶ πάλι στὴ Γαλλία καὶ ἀποτελεῖ γαλλικὴ ἐπαρχία ὡς τὸ 1875, ὅταν μὲ τὴν πτώση τοῦ Ναπολέοντος ἀποτελεῖ τὸ ἀνεξάρτητο «Κράτος τῶν Ἠνωμένων Ἰονίων Νήσων», ὑπὸ τὴν ἀποκλειστικὴ προστασία τῆς Ἀγγλίας, μὲ πρωτεύουσα τὴν Κέρκυρα καὶ μὲ δική του σημαία (κυανή, μὲ τὴν ἀγγλικὴν σημαία στὴν πάνω γωνιά).

Ὁ «Λόρδος Μέγας Ἀρμοστής» εἶναι κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ 1817, ἀντιπρόσωπος τῆς Προστάτιδος Βασιλισσας. Τὸ νομο-

θετικό σώμα είναι ή βουλή. 'Απ' αὐτὴν ἐκλέγεται ἑξαμελής Γερουσία, ή ἐκτελεστική, δηλαδή, ἀρχή, ποὺ διορίζει τοὺς διοικητικοὺς καὶ δικαστικοὺς ὑπαλλήλους. 'Αναγνωρίζεται καὶ πάλι «ἐπικρατοῦσα θρησκεία» ή 'Ορθόδοξη καὶ ἐπίσημη γλῶσσα ή ἑλληνική. 'Ιδρύεται ή 'Ιόνιος 'Ακαδημία καὶ γίνεται τὸ φυτώριον τῶν ἐπιστημόνων τῆς νέας 'Ελλάδος. 'Η ἀγγλική διοίκηση εἶναι ἐπίσης δίκαιη καὶ πολιτισμένη. Τὰ τιμάρια καταργοῦνται. Θανμάσιο ὁδικὸ δίκτυο κατασκευάζεται ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη στὸ νησί. Χτίζεται ὑδραγωγεῖο. Τέλος, στὰ 1848, ἐπιτρέπεται ή ἐλευθεροτυπία καὶ καθιερώνονται ἐκλογές με μυστική ψηφοφορία.

'Απὸ τὸ 1821 ή ἑλληνική ἐπανάσταση εἶχε ἐξεγείρει τὸν πατριωτικὸ ἐνθουσιασμό τῶν Κερκυραίων. 'Η Κέρκυρα δίνει στὴν 'Ελλάδα τὸν πρῶτο της Κυβερνήτη, τὸν 'Ιωάννη Καποδίστρια, ποὺ βάζει τὶς πρῶτες σταθερές βάσεις στὸ ἐξαντλημένο ἀπὸ τὸν πολύχρονο ἀγῶνα ἐλεύθερο πιά ἑλληνικὸ κράτος. 'Ο Μάντζαρὸς μελοποιεῖ τὸν 'Υμνο στὴν 'Ελευθερία. 'Η ἐθνική ιδέα ἔχει κυριεύσει πιά ὅλες τὶς τάξεις. Στὴν Κέρκυρα καὶ σ' ὅλα τὰ νησιά ιδρύονται πατριωτικοὶ σύλλογοι. 'Ο κλῆρος πρωτοστατεῖ στὴν ἐθνικὴ κίνηση. Γενικὸς πόθος εἶναι πιά ή ἐνωση με τὴν ἐλεύθερη 'Ελλάδα! Τοῦ κάκου ή 'Αγγλία προτείνει φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις. «'Ενωση» ἀπαντοῦν οἱ 'Επτανήσιοι καὶ ἐνωση ψηφίζει παμφηφεῖ ή 13η 'Ιόνιος Βουλή. 'Η Προστάτιδα Δύναμη ὑποχωρεῖ τότε μπρὸς στὸ γενικὸ αἶσθημα καὶ με τὴ συνθήκη τοῦ Λονδίνου (1864) ή 'Επτάνησος παραχωρεῖται στὴν 'Ελλάδα. Τὴν 21 Μαΐου 1864 ή βρετανικὴ φρουρά ἀποχωρεῖ ἀπὸ τὴν Κέρκυρα, ἔπειτα ἀπὸ 50 χρόνων κατοχή, καὶ στὸ φρούριο ὑψώνεται ή γαλαθιώνεται. 'Η Κέρκυρα με τ' ἄλλα 'Επτάνησα ἀποτελεῖ πιά γιὰ πάντα τὸ προσφιλέστερο τμήμα τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας!

Τὸ 1916, με τὸν παγκόσμιο πόλεμο, τὸ νησί καταλαμβάνεται ἀπὸ τοὺς συμμάχους καὶ χρησιμοποιεῖται ὡς ναυτικὴ βάση. 'Εκεῖ καταφεύγει ή Σερβικὴ Κυβέρνηση καὶ τὰ λείψανα τοῦ σερβικοῦ στρατοῦ. 'Αργότερα, στὶς 31 'Ιουλίου 1923, ή Κέρκυρα ἔχει τὴν τιμὴ νὰ γνωρίσει πρῶτη τὴν ἰταλικὴ βαρβαρότητα. 'Η 'Ιταλία, παίρνοντας ἀφορμὴ τὴν ἀπὸ ἄλβανούς δολοφονία στὴν 'Ηπειρο τοῦ στρατηγοῦ Τελλίνι, βομβαρδίζει με τὸ στόλο της τὴν ἀνοχύ-

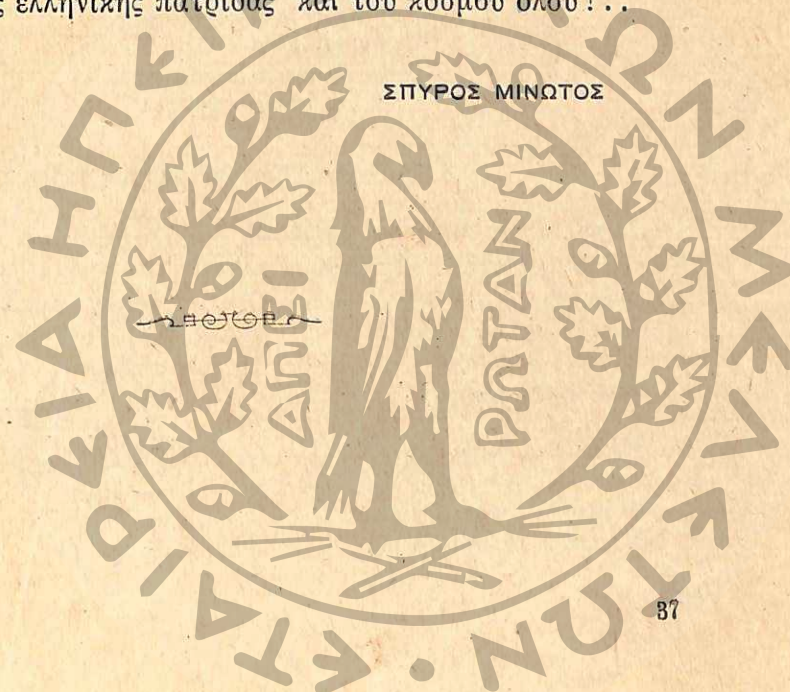
ρωτη Κέρκυρα, σκοτώνει ἀθῶα γυναικόπαιδα καὶ καταλαμβάνει τὸ νησί. Μὰ οἱ Κερκυραῖοι δείχνονται ἄξιοι τῆς Πατρίδας. 'Επειτα ἀπὸ ἓνα μῆνα, οἱ 'Ιταλοὶ ὑποχρεώνονται ἀπὸ τὴν 'Αγγλία νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ νησί.

'Η 'Ιταλία δὲ λησμονεῖ τὴν πατριωτικὴ στάση τῶν Κερκυραίων. 'Ετσι ἀπὸ τὴν κήρυξη τοῦ ἑλληνο-ἰταλικοῦ πολέμου (28 'Οκτωβρίου 1940) ἀρχίζει καὶ τὸ μαρτύριο τῆς Κέρκυρας. Οἱ 'Ιταλοὶ βομβαρδίζουν ἀδιάκοπα, σκοτώνουν γυναικόπαιδα—ἀκριβῶς ὅπως καὶ στὰ 1923—καὶ καταστρέφουν με λύσσα τὴν πανέμορφη πόλη. Τώρα, ποὺ τελειώνουμε τὸ βιβλίο, πολλὲς κι' ὥραϊες ἐκκλησιές (ή Μητρόπολη, ὁ 'Αγιος 'Αντρέας καὶ ή «Παναγία τῶν Ξένων»), πολλὰ φιланθρωπικά ἱδρύματα, ὅπως τὸ Γεροκομεῖο καὶ τὸ Φρενοκομεῖο, ή Σπιανάδα καὶ τὰ εἰρηνικά κάστρα εἶναι σωρὸς ἐρείπια! Πολλὲς ἀπὸ τὶς φωτογραφίες τῆς σύντομης αὐτῆς πατριδογραφίας εἶναι πιά ἱστορικὰ ντοκουμέντα! Μὰ οἱ Κερκυραῖοι δὲν κάμπτονται!

«Καλύτερα μιᾶς ὥρας ἐλεύθερη ζωή!»

Καὶ γεμάτοι καρδιά ἀγναντεύουν τὰ ἀντίκρου ἄλβανικά βουνά, ὅπου τ' ἀδελφία τους γράφουν τὴν ὥραιότερη σελίδα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας. Αὔριο θὰ εἴμαστε τελειωτικὰ νικητές. Καὶ τότε ή Κέρκυρά μας θὰ ξαναγίνει ὥραία, πιδ ὥραία ἀπὸ πρὶν, καμάρι τῶν Κερκυραίων, τῆς ἑλληνικῆς πατρίδας καὶ τοῦ κόσμου ὅλου!..

2-2-41.

«'Ιόνιος 'Ανθολογία»

Η ΕΠΤΑΝΗΣΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ

ΥΜΝΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ

Σε γνωρίζω από την κόψη
του σπαθιού την τρομερή,
σε γνωρίζω από την όψη
που με βιά μετράει τη γη.

Απ' τα κόκκαλα βγαλμένη
των Ελλήνων τα ιερά,
και σαν πρώτα άντρωμένη,
χαίρε, ω χαίρε, Έλευθεριά!

Ναί. Και τώρα αντιπαλεύει
κάθε τέκνο σου με όρμή,
που άκατάπαφτα γυρεύει
ή τη νίκη, ή τη θανάτη.

Κατεβαίνουν κι' άνάφτει
του πολέμου άναλαμπή,
τό ντουφέκι τώρ' άστράφτει,
λάμπει, κόφτει το σπαθί.

Τό σπαθί σου άντισηκώνεις,
τρία πατήματα πατάς,
σαν τον πύργο μεγαλώνεις
και στο τέταρτο χτυπάς!

ΣΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΜΠΑΎΡΟΝ

[Ο ποιητής φαντάζεται πώς ή σκιά του Αλκαίου γέρνει και μιλεί στον Μπάυρον, που ήλθε στην Ελλάδα ν' άγωνιστεί για την έλευθερία της].

Λόγια άθάνατα του λέει,
μέ τα όποια στα σωθικά
τό θυμό του ξαναχαίει
έναντίον στην άδικιά...

Θυμό, τρόμο όλο γεμάτον
που νικάει την ταραχή
των βροντόκραυγων άρμάτων,
και πετιέται άλλοι με όρμή.

Μέτρα... είν' άπειροι οί φευγάτοι
που όλο φεύγοντας δειλιούν...
τά λαβώματα στην πλάτη
δέχονται ως που ν' άνεβοϋν.

Τρέχουν άρματα χιλιάδες
σαν τό κύμα στο γιαλό·
άλλ' οί άνδρείοι παλληκαράδες
δέν ψηφούν τον άριθμό.

Ω τριακόσιοι! σηκωθήτε
και ξανάρθετε σ' έμάς·
τά παιδιά σας θέλ' ιδήτε
πόσο μοιάζουνε με σάς.

Και πεσμένα στα χορτάρια
έπεθαίνανε παντού
τά θλιμέν' άπομεινάρια
της φυγής και του χαμού.

Και του τύραννου χτυπάει
τη βουλή, και την ξυπνά,
στη στιγμή που μελετάει
των λαών τη συμφορά.

Είν' ιερό προσκυνητάρι
και δέν θέλει πατηθεί
από βάρβαρο ποδάρι,
πάρεξ όταν χαλαστεί.

«Ιόνιος Άνθολογία»

Δέν ήταν τη μέρα τούτη
μοσκολίβανα, ψαλμοί...
νά, μολύβια, νά, μπαρούτη,
νά, σπαθιών λαμποκοπή.

Στόν άέρα ανακατώνονται
οί σπιθόβολοι καπνοί,
και από πάνω φανερώνονται
ίσκιοι θείοι πολεμικοί...

Άκου, Μπάυρον, πόσον θρηνον
κάνει, ένω σε χαιρετά
ή πατρίδα των Ελλήνων...
Κλαίγε, κλαίγε Έλευθεριά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

1.
Έσάς προσμέν' ή γη μου· έχει τα σφάγια
και τ' άνθη εκεί πλουτίζουνσι, και ή σμύρνα
χιλίους ναούς· τους έκτισαν άνίκητα
της ιεράς Έλευθερίας τα χέρια.
Ήλθεν ή ποθητή ώρα· στολίζουνσι
την κεφαλήν σεβάσμιον της Ελλάδος
αί δάφναι, φύλλ' άμάραντα θριάμβων.

2.
Θερμότατον τον πόθον
έφύτευσας της δόξης
εις την καρδίαν των τέκνων σου,
ω Ελλάς και καλείσαι
μήτηρ ήρώων.

Όλοι τρέξατε, δεϋτε
οί των Ελλήνων παίδες,
ήλθε ό καιρός της δόξης,
τους εύκλεις προγόνους μας
ας μιμηθώμεν.

Αν τό άκονίση ή δόξα
τό ξίφος κεραυνοί·
αν ή δόξα θερμάνη
την ψυχήν των Ελλήνων
ποιός την νικάει;

Ω δόξα, διά τον πόθον σου
γίνονται και πατρίδος

Και είναι αυτοί που πολεμώντας
έσκεπάσανε τη γη,
πάνω στ' άρματα βροντόντας
μέ τό έλεύθερο χορμί.

Άλλ' ή Ελλάς νά ξαναζήσει
ήταν άξια και νά ιδεί
ό έρχομός νά την τιμήσει
του ύψηλότατου Ποιητή.

και τιμής και γλυκειάς
έλευθερίας και ύμνων
άξια τά έθνη.

3.
Ω γνήσια της Ελλάδος
τέκνα· ψυχαί που έπέσατε
εις τον άγώνα άνδρείως,
τάγμα έκλεκτών ήρώων
καύχημα νέον.

Άλλ' αν τις απεθάνη
διά την πατρίδα, ή μύθος
είναι φύλλον άτίμητον,
και καλά τά κλαδιά
της κυπαρίσσου.

Έλληνες, της πατρίδος
και των προγόνων άξιοι·
Έλληνες σεις, πώς ήθελεν
από σάς προκριθεί
άδοξος τάφος;

4.
Υπέρ γονέων και τέκνων,
υπέρ των γυναίκων,
υπέρ πατρίδος πρόκειται
και πάσης της Ελλάδος
όσιος άγώνας.

«Ιόνιος Άνθολογία»

ὦ πατρίς, τὴν ἐκούσιον
δέξου θυσίαν. Ἀστράπτει...
Σεισμός πολέμου ἀκούεται
ὑπὸ τύμβον ὑψήνορα
ἤρωες κοιμῶνται.

Ἐπὶ τὸ μέγα ἐρείπιον
ἢ Ἐλευθερία δλόρθη
προσφέρει δύο στεφάνους:
ἓνα ἀπὸ γήϊνα φύλλα
κι' ἄλλον ἀπὸ ἀστρα.

5.
ὦ Ἕλληνες, ὦ θεῖαι
ψυχαί, πού εἰς τοὺς μεγάλους
κινδύνους φανερόντε
ἀκάμαντον ἐνέργειαν
κ' ὑψηλὴν φύσιν,

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

Η ΠΑΤΡΙΔΑ

Δὲν εἶναι διαβατάριχο πουλὶ πού γιὰ μιὰ μέρα
σκίζει τὰ νέφη καὶ περνᾷ γοργὸ σὰν τὸν ἀγέρα,
οὔτε κισσὸς πού ἀναίσθητος τὴν πέτρα περιπλέκει,
οὔτε ἀστραπὴ πού σβύνεται χωρὶς ἀστροπελέκι,
δὲν εἶναι νεκροθάλασσα, βουὴ χωρὶς σεισμό...
Νοιώθω γιὰ σέ, πατρίδα μου, στὰ σπλάχνα χαλασμό.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ "ΟΡΚΟ"

Φιλήστε, ναί, χίλιες φορές φιλήστε τὸ χῶμα
πού ὀλοῦθε ἀπὸ τὸ αἷμα τοὺς εἶναι βαμένο ἀκόμα!
Μὴ σᾶς πικράνη δλότελα πῶς κάθε παλληκάρι
δὲν ἔχει χώρια ἓνα σταυρὸ κ' ἓνα στενὸ λιθάρι!
Γιὰ τέτοια ἐλεύτερα κορμιά πού ἐσώριασε τὸ βόλι
εἶναι ἄξιο μνημὲν μεταβιάς ἢ γῆ τῆς Κρήτης ὅλη.
Θ' ἀνασκιρτήσουν οἱ νεκροὶ σὰν ἀπὸ θεῖο μαγνήτη
θ' ἀνοίξῃ ὁ θόλος τοῦρανοῦ κ' ἐσύ, θλιμένη Κρήτη,
τὰ μάτια στρέφοντας, θὰ ἰδῇς, τὸ ποθητὸ σου ταῖρι,
τῆς λευτεριάς τὸν ἄγγελο μὲ δάφνη ὥραία στὸ χέρι.
Τάγματα εἰν' ἔτοιμα. Οἱ καρδιές διπλὴ φοροῦν ἀσπίδα,
τὴν Πίστη καὶ τὸν ἔρωτα γιὰ τὴ γλυκεῖα Πατρίδα
ὅταν, ἐκεῖθε πού τοῦ ἐχτροῦ τὸ κύμα καταρρέει,
διαλαλητὴς ἀκούεται πού διαλαλεῖ καὶ λέει:
— Ὅταν σὲ στάχτη τὸ κορμὶ σὲ λίγο καταντήσῃ
ἢ ἀθανασία τὸ φέγγος τῆς ἀπάνω τους θὰ χύσῃ!

Εἶναι πολλὰ τὰ πλήθη τῶν
καὶ φοβερὰ εἰς τὴν ὄψιν,
ἀλλὰ ἓνας Ἕλλην δύναται
ἓνας ἄνδρας γενναῖος
νὰ τὰ σκορίσῃ.

6.

Ὅσοι τὸ χάλκεον χέρι
βαρὺ τοῦ φόβου αἰσθάνονται
ζυγὸν δουλείας ἃς ἔχωσι.
Θέλει ἀρετὴν καὶ τόλμην
ἢ Ἐλευθερία.

Ἐάν φιλοτιμούμεθα
νὰ τὴν ξαναποκτήσωμεν
μὲ ἱδρώτα καὶ μὲ αἷμα
καλὸν εἶναι τὸ καύχημα
τῆς ἀρχαίας δόξης.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΤΥΠΑΛΔΟΣ

1.

Ν' ἀνάψῃ πόλεμος φριχτός, νὰ παίξῃ τὸ νιουφέκι,
νὰ μάθῃ ὁ κόσμος τί εἶναι ἀντρεία, τί εἶν' Ἕλληνες νὰ μάθῃ.

2.

Εἶναι καρδιάς παράπονὸ τοῦ σκλάβου τὸ τραγοῦδι,
μὲς στὴ σκλαβιά μαραίνεται δὲν τρέφ' ἢ γῆ λουλοῦδι.

3.

Ἀδέρφια, μὴν προσμένετε, λεβέντες, μὴν ἀργεῖτε,
ἀδράξετε ὅλοι τάρματα, σὰν λέοντες πεταχθῇτε.

4.

Οἱ ἐχτροὶ κι' ἂν εἶναι ἀμέτρητοι, βροντᾷ ἡ πατημασιά μας,
ὁ κορνιαχτὸς σηκώνεται, καὶ χάνονται μπροστὰ μας.

5.

Ἐνα αἷμα, μιὰ πίστη, μιὰ γλῶσσα
μιὰ ψυχὴ τὴ φυλὴ μας ἐνώνει
τὸ μαρτύριο δὲν σβύνει, διπλώνει
κι' ἀναεῖ τὴν ὁρμὴ τῆς καρδιάς.

6.

Ἡ θερμὴ τῆς Πατρίδας ἀγάπη
εἶναι φλόγα πού ἀνάβει τὰ στήθη,
τῆς Περσίας τὰναρίθμητα πλήθη
οἱ τριακόσιοι τῆς Σπάρτης σκορποῦν.

ΛΟΡΕΝΤΣΟΣ ΜΑΒΙΛΗΣ

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Πατρίδα, σὰν τὸν ἥλιο σου ἥλιος ἄλλου δὲν λάμπει
πῶς εἰς τὸ φῶς του λαχταροῦν ἡ θάλασσα κ' οἱ κάμποι,
πῶς λουλουδίζουν τὰ βουνά, τὰ δάση, οἱ λαγκαδιές
στελνοντάς του θυμιάμα μυριάδες μυρωδιές!
Ἡ κάθε ἀχτίδα του σκορπᾷ μὲ τὴν ἀναλαμπὴ
χαρὰ, ζωὴ καὶ δύναμη κ' ἐλπίδα ὅπου κι' ἂν μπῇ.
Φαντάζεσαι σὰν τὸν ἥλιο σου κ' ἐσύ, καλὴ πατρίδα,
καὶ μάγια σὰν τὰ μάγια σου στὸν κόσμο ἄλλου δὲν εἶδα.
Ἐλλάς, τὸ μεγαλεῖο σου βασιλεῖμα δὲν ἔχει
καί, δίχως γνέφια, τοὺς καιροὺς ἢ δόξα σου διατρέχει.
Ὅσες φορές ὁ ἥλιος σου νὰ σὲ φωτίσῃ ἐρθεῖ,
θὲ νὰ σὲ βρῇ πεντάμορφη, στεφανωμένη, ὁρμή.

ΠΑΤΡΙΔΑ

Μάνα μου 'Ελλάδα, τί δὲν εἶσαι τώρα
σὰν πρῶτα ὀρθή, ψηλή, στεφανωμένη
μὲ δάφνες, τί δὲν εἶσαι μὲ τὰ δῶρα
τῆς ἀθάνατης Νίκης στολισμένη;
Ἄχ! πότε θάρθη, πότε θάρθη ἡ ὥρα
νὰ ματαστράψη ἡ ὄψη σου ἡ σβυμένη
καὶ τὴν ἐρημωμένη σου τὴ χώρα

μ' ἐλπίδα νὰ φωτίσης, ὦ ἀντρεωμένη;
Πατρίδα μου, σηκώσου. Ἄς λάμψη πάλι
στὸν αἰθέρα ψηλὰ τὸ μέτωπό σου,
καὶ τῆς Ἐλευτεριάς θὲ νὰ προβάλλῃ
ἡ μέρα καὶ τὸ θεῖο πρόσωπό σου
θὰ λάμψη σὰν τὸν ἥλιο τῆς. Μεγάλη
θὰ γίνῃς κι' ἄλλοιὰ τότε στὸν ἔχτρο σου.

Μόν' οἱ Μαραθονομάχοι
δὲν σ' ἐδόξασαν, πατρίδα,
δὲν σ' ἐδόξασαν μονάχοι
οἱ τριακόσιοι τοῦ Λεωνίδα.

Ἐβαστάξαν τὰ παιδιὰ σου,
παλληκάρια διαλεγμένα,
πάντα σὰν τὰ ἰδρυὰ τοῦ δάσου,
σὰν τοὺς βράχους, ἓνα κ' ἓνα.

Ὅμοια ἀκλόνιστα κι' ἀγνάντια
στῶν ἐχτρῶν τὴν ἄγρια φόρα
κι' ὅμοια στέρεα στὴν γιγάντια
καὶ κακὴ τῆς τύχης μπόρα.

Ἄλλ' ἀκόμα πλιὸ μεγάλη
τῶν παιδιῶν σου ἡ δόξα ἐφάνη
σὲ μιὰν ἄλλην ἄγια πάλῃ
γιὰ ἓνα πλιὸ ὁμορφο, στεφάνι:

Εἰς τὴν πάλῃ, πού τὸ Πνέμα
τοῦρανοῦ νικάει τὸν Ἄδη,
τῆς ἀλήθειας μὲ τὸ ψέμα
τοῦ φωτὸς μὲ τὸ σκοτάδι.

ΝΙΚΗ

Ἐβρέθηκ' ἓνα ἀτίμητο βλησίδι!
Τώρα πού οἱ ἀρχαῖοι ξανάζησαν ἀγῶνες,
Πού τῆς Πατρίδας δίνουν ζωογόνες
Φλόγες ἀντριᾶς, πολεμικῆς μισίδι.
Τοῦ γένους μας παμπάλαιο στολίδι,
Πῶλαμψε στοῦ Ἡρακλῆ τοὺς ἐλαιῶνες
Ἐπειτ' ἀπὸ εἰκοσιτρεῖς καὶ πάλ' αἰῶνες
Ξαστραφτοῦν οἱ Ὠδῆς τοῦ Βακχυλίδη.
Σ' ἐμᾶς τὸν στέρνει τώρα ἡ Ἑλλάδα Μάννα
Θριάμβου ἀρραβῶνα στὴ μεγάλη Πάλῃ
Καὶ τὸ Γένος μ' ἐλπίδας θρέφει μάννα
Πού σ' ἄγιο Ἀγῶνα θὰ νικήσῃ πάλι.
Μάννα! Τοὺς νέους σου ἥρωες νὰ ἐγκωμιάσῃ
Γεννηθῆτω ποιητῆς πού νὰ τοῦ μοιάσῃ!

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ

Ἑλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθῆναι
καίμεθ' ἀγερᾶντ' ἡρώες ἐυλογίη.

ΣΙΜΟΝΙΔΗΣ

Μικρὴ καὶ κοσμοδόξαστη,
πολύπαθῃ πατρίδα,
στὸ κράξιμό σου ἐτρέξμε
μὲ πίστη καὶ μ' ἐλπίδα,
περήφανοι κι' ἀτρόμαχοι,
στοὺς κάμπους τοῦ πολέμου
σὰν τὴν πνοὴ τοῦ ἀνέμου
καὶ σὰν τὴν ἀστραπή.

Ἦρθαμε ἀπὸ τὴ Ρούμελη
κι' ἀπ' τοῦ Μοριά τὰ πλάγια
κι' ἀπ' τ' ἀνθισμένα Ἐφτάνησα
πού ἔχουνε χίλια μάγια
κι' ἀπ' τοὺς Μακεδονίτικους
λόγγους κι' ἀπ' τὶς Κυκλάδες
κι' ἀπ' ὅλες τὶς Ἑλλάδες...
ὅλοι μὲ μιὰ ψυχή.

Ὅλοι μὲ τὴν ἀγάπῃ σου
εἴμαστε ἀρματωμένοι
καὶ μὴτε στοχαζόμαστε
ποιὸς ζεῖ καὶ ποιὸς πεθαίνει
γιατὶ ἔμεινες ἀνίκητη
καὶ στὴν ἐνάντια Μοῖρα
κ' ἐφόρεσες πορφύρα
τὸ Φῶς τὸ Ἀληθινό!

Γιὰ Σὲ ξεσηκωθήκαμε
πλούσιοι, φτωχοί, ξωμάχοι...
Γιὰ τῆς Φωτιᾶς τὸ βάπτισμα
ριχτήκαμε στὴ μάχη...
Ὡ Ἑλλάδα κι' ἂν σ' ἐπλήρωσαν
ἐχτροί, βάσανα, χρόνια
μὰ ἡ δόξα σου εἶν' αἰώνια
κάτου ἀπ' τὸν οὐρανό!...
(Θεσσαλονίκη Μᾶης 1913)

ΤΑΚΗΣ ΜΠΑΡΛΑΣ

ΤΗ ΥΠΕΡΜΑΧΩ

Ἐπέρμαχῃ, σοῦ κράξαμε βαθιά μας:
«Πάλε, σὰν πρῶτα, τ' ἄρματά σου φόρα
Καί, τοῦ στρατοῦ μας φλάμπουρο καὶ πρόρα,
Ἀτσάλι πάλε κάμε τὴν καρδιά μας!»

Κι' ἐσὺ ἀστράψες κι' ἐβρόντηξες μπροστά μας
Καὶ φαλάγγι τοὺς πῆρες, τροπαιοφόρα,
Τοὺς ὀχτροὺς μας—μὰ βόηθα ἀκόμα, τώρα,
Ὡς νὰ φυσήξῃ ἀπ' τ' ἅγια χώματά μας.

Στὸν κόσμον ὅλο λευτεριάς ἀγέρας!
Καὶ μιὰ χαρμόσυνη ὥρα, σὰ δευτέρως
Παρουσίας, ἀπὸ ἄρπες καὶ ψαλτήρια,

Κάμε ν' ἀκούσουμε, ν' ἀκούσουμε ὅλοι,
Κι' ὅσοι θὰ ζοῦμε, κι' ὅσοι ἀπὸ τὸ βόλι
Θὰ πᾶμε, τῶν λαῶν τὰ νικητήρια!

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΤΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ

Τῆς Πίνδου ἀητοί, στρατιῶτες ποὺ πετᾶτε
 Ἀπὸ μιὰ σ' ἄλλη ξάγναντη κορφή,
 Ὅπου νυχτόμερα ἄγρυπνα κρατᾶτε
 Νοῦ καὶ καρδιά, σὰ δίκιοπο σπαθί,

Κι' ἀπ' ὧνα σ' ἄλλον ἄθλο, ἀπ' τὴν αἰθάλη,
 Ἀπ' τῶνα σι' ἄλλο σκῶνετε βουνό,
 Τῆς λευτεριᾶς τὴ φλόγα, ἀπὸ μιᾶ σ' ἄλλη
 Ψηλότερη κορυφή, ὡς τὸν οὐρανό!

Ποὺ ἀπὸ μιᾶ σ' ἄλλη δόξα, μὲ τ' ἀνέμου
Χυμᾶτε τὰ πανάλαφρα φτερά,
Ποὺ τὸ σκοπὸ τὸν ἅγιον τοῦ πολέμου,
Ὑψώσατε μέσ' σ' ἀχραντὰ ἱερὰ,

Δὲν εἶναι ἡ γῆς, τὰ τίμια χρώματα, ὅπου
Οἱ φάλαγγές σας ἄφοβα τραβᾷ,
Δὲν εἶναι ἡ γῆς, στρατιῶτες τοῦ μετώπου,
Στρατιῶτες τοῦ Λιμπόχοβου, τοῦ Ἰβάν.

Δὲν εἶναι ἡ γῆς, στρατιῶτες τοῦ Μοράβα,
Εἶναι ἡ ψυχὴ μας πῶχει λυτρωθεῖ!
Εἶναι ἡ ψυχὴ μας, πὺν κρατιόνταν σκλάβα,
Κι' ἔχει ἀπὸ σᾶς στὸ φῶς ἀναστηθεῖ...

ΕΜΠΡΟΣ. ΠΑΙΔΙΑ! ΨΗΛΑ ΤΑ ΟΠΛΑ ΠΑΛΙ! *

Σ' εἶδα μέσα στοῦ σύθρηνου τὸ σάλο,
Μέσα στὶς γάξεις ποὺ ὕφαινε θολές
Τὸ κλάμμα, νὰ σκωθῇς, κι' ἀπάνω σ' ἄλλο
Στρέφοντας ξάφνου, σ' ἄκουσα νὰ λές :

Ἐμπρός, παιδιά! ὥς πού νᾶδουμε τὸ θάμμα,
Ποὺ λαχταρᾷμε, σάρκα νὰ ντυθῇ.

« Ἐμπρὸς παιδιὰ! ψηλὰ τὰ ὄπλα πάλι!
 Καὶ τὶς σημαῖες, μ' ἄγριες ἰαχές,
 Σκῶστε ψηλὰ! . . . ψηλὰ καὶ τὸ κεφάλι!
 Ψηλὰ καὶ τὶς μεσίστιες σας ψυχές!

Ἐμπρός, παιδιά! κι' ὁ θάνατος δὼ πέρα
 Σπόρος φλογαῖτος γίνεται στὴ γῇ.
 Ἐμπρός! κι' ἀπ' τὸ χαμό μου, μιὰν ἡμέρα,
 Ζωῆς θ' ἀναπηδάει χυσοπηγή.

« Ἐμπρός, παιδιά! κι' ἡ ὥρα δὲ μᾶς πέρνει
 Ἐμπρός, παιδιά! μᾶς ἔσφιξε ὁ καιρός.
 Ἐμπρός, παιδιά! Τὸ βράδυ ὁ ἥλιος γέρνει,
 Καὶ τὸ πρῶτ' θὰ βγῇ πὺρ φωτερός.

« Ἐμπρός! καιρὸ μὴ χάνετε· ἡ ἀνάγκη
 τοῦ χρέους, ὅπου δὲν πέρνει ἀναβολή.
 « Ἐμπρός, παιδιά! καὶ πᾶρτε τοὺς φαλάγγι! »
 Μὲ τὴ στερνὴ φωνή μου, σᾶς καλεῖ.

« Ἐμπρός, παιδιά! μεγάλα, μὲ τὸ κλᾶμμα,
Ἔργα ποτὲ δὲν ἔχουν στεριωθεῖ.

Ἐμπρός, παιδιά! τῆς λευτεριᾶς ἡ πύρα
Φλόγα μεγάλη νὰ λαμπαδιαστῇ!
Ἐμπρός! κι' ἂν πᾶν ἐνάντια σας ἡ Μοῖρα.
Φαλάγγι νὰ τὴν πάρετε κι' αὐτὴ!...

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ

ΤΟ ΠΑΝΑΘΡΩΠΙΝΟ ΕΜΒΑΘΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ὅμπρός ! Μὲ ὄρθῃ, μεσοῦραν
τῆς Λευτεριᾶς τῇ δάδα
ἀνοίγεις δρόμο, Ἑλλάδα,
στὸν ἄνθρωπον—Ὅμπρός !

Ὁρμᾶνε πρῶτοι οἱ Ἕλληνες
κι' ὅλοι οἱ λαοὶ σιμά Σου
(μεγάλο τ' ὄνομά Σου !)
βροντοφωνοῦν : « Ὁμπρός,

ὁμπρός, ~~να~~ γίνουμε ὁ τρανὸς
στρατὸς ποὺ θὰ νικήσει
σ' Ἀνατολὴ καὶ Δύση,
τὸ μαῦρο φίδι· ὁμπρός.

Ὅμπρός, κι' ἡ Ἑλλάδα σκώθηκε
καὶ διασκορπάζει τὰ σκότη!
Ἀνάστα ἡ Ἀνθρωπότης!
Κι' ἀκλούθα την! Ὅμπρός!

* 'Απόσπασμα από την «'Ηρωϊκή 'Ελεγεία», γραμμένη στο θάνατο του Ι. Μεταξά.

«Ιόνιος Ἀνθολογία»

ПОЛЕМІКН ЗОН

Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς πέρασε στὴν ἀθανασία

Στις 29 'Ιανουαρίου ο 'Ιωάννης Μεταξάς, αφού πέντε δλόκληρα χρόνια ετοίμασε το έθνος για τη νίκη να τη δει να στεφανώνει τα ελληνικά όπλα, πέρασε για πάντα στην θάναση, που δικαιόταν από τη στιγμή, που επ' όνόματι όλων των 'Ελλήνων ανέταξε το ιστορικό «όχι» στην ποταπή αξίωση του μεγαλύτερου εχθρού της ελληνικής πατρίδας μας.

Ἡ Ἱστορία, ὁ αὐστηρὸς, ἀμερόληπτος καὶ ἀλάθητος αὐτὸς κριτὴς, θὰ τὸν ἀνακη-
ρύξει ἀδίσταχτα ὡς τὸν πιὸ μεγάλο Ἕλληνα τῶν γεωτέρων χρόνων. Καὶ ἡ Ἐπτάνησος θὰ
τοῦ στήσῃ στὸ Πάληθο τῶν μεγάλων τέκνων τῆς χρυσοῦς θρόνου δίπλα στὸν Ἑθνικὸ Ποιητὴ.
Τὸν αὐτὸν ἄνθρωπο ποὺ ἔχει ἡ Πατρίδα! Τὸν αὐτὸν ποὺ θὰ κεῖ αἰώνια καὶ

Ὁ Ἰωάννης Μεταξάς στάθηκε ἄξιος τῆς Πατρίδος! Ἰονομά του θά γέι ἀκατάλυτα καί θαυμάζει τήν ἀκατάλυτη ἐλληνική εὐφυχία, τήν ἀγάπη τοῦ Ἑλλήνα γιά τήν ἐλευθερία καί τήν αὐτοθυσία του, προκειμένου γιά ὑπερασπίσει τήν τιμὴν τῆς πατρίδος του.

Ἡ Ἐπτάνησος σερπνύσεται, πού ἔδωσες στήν πατρίδα εἶναι τέτοιο μαγαζάκι ἀντί. Ἡ
κάθε νησί πρέπει νά στηθεῖ τὸ ἀγαλμὰ Του.

Σάν μνημόσυνο ἡ «Ιόνιος Ἀνθολογία» θὰ ἀφιερῶσει εὐλαδικὰ στὴ μνήμη τοῦ Μεγάλου Ἑπτανησίου ἕνα ξεχωριστό τεῦχος.

Ἡ Δόξα στεφανώνει τὰ ἑλληνικὰ ὄπλα

Οἱ ἡρώες ὑπερασπιστὲς τῆς ἀνεξαρτησίας, ἐλευθερίας καὶ τιμῆς τῆς ἐλληνικῆς πα-
τρίδος—γεννήτρας ἡρώων καὶ μόνο ἡρώων—νικοῦν παντοῦ στ' ἀπρόσιτα ἀλδανικά βουνά
τοῦ; ἐδρεינוὺς ἐλθροῦς, ποὺ σκέφτηκαν νὰ τὴν ὑποδουλώσουν. Ὁλόκληρος ὁ κόσμος
παρακολουθεῖ μὲ θαυμασμό καὶ μὲ ἐκστάση τὴν ἐλληνικὴν ἐποποιεῖαν.

Σ' αὐτοὺς τοὺς ἡμέτερος ἥρωες στρέφεται εὐγνώμονα μέρα καὶ νύχτα ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδιά τῶν Πανελλήνων, ὅπουδήποτε καὶ ἂν βρίσκονται· σ' αὐτοὺς τοὺς ἥρωες, πού πολεμῶντας γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν τιμὴ τῆς πατρίδος, τῆς ἐτοιμάζουσι ἕνα ὑπέρλαμπρο καὶ ἔνδοξο μέλλον.

Ἡ Ἰταλικὴ δολιότητα

Ἡ «Λευκή Βίβλος», πού σχετῖκὰ μὲ τὴν ἰταλικὴ ἐπίθεση δημοσίευσεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, ἀποκάλυψε σ' ὅσο τὸν κόσμον τὴ βολιότῃα καὶ ἀτιμία τῆς ἰταλικῆς πολιτικῆς ἀπέναντι μὲς Ἑλλάδος τιμίας καὶ εὐχρινούς.

Τὴν δικαιοσύνην αὐτῆς τὴν θολιότητα οὐ ἑλληνικὸς λαός. Καὶ ἡ περιφρόνησις καὶ ἡ ἀγανάχτησίν τοι ἐξέπασκε ἀσυγκράτητη ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμῇ, πού πληροφροῦνθηκε τὴν ποταπὴν ἀξίωσιν τῶν Ἰταλῶν. Γιατὶ ὁ τίμιος Ἕλληνας δὲν ἀνέχεται τὴν ἀτιμία. Φοβούμενος τοὺς ἔτιμους καὶ τοὺς δόλους κατὰ πρόσωπον.

Ἰταλικοὶ βανδαλισμοὶ

Οι άγαντροι φυγάδες του Καπορέττο, της Άλβανίας και της Αφρικής εξακολουθούν γά δείχνουν τή δειλία τους και βαρβαρότητα, βομβαρδίζοντας και σκοτώνοντας γυναίκες, παιδιά και καταστρέφοντας ιστορικά κειμήλια τέχνης, όπως την Αγία Σοφιά της Θεσσαλονίκης και τις εκκλησιές της Κέρκυρας. Νομίζουν πως θά λυγίσουν έτσι τήν εσύχη των σλαονόικης και τις εκκλησιές της Κέρκυρας. Νομίζουν πως θά λυγίσουν έτσι τήν εσύχη των σλαονόικης και τις εκκλησιές της Κέρκυρας. Νομίζουν πως θά λυγίσουν έτσι τήν εσύχη των σλαονόικης και τις εκκλησιές της Κέρκυρας.

ΣΤΥΡΟΣ ΜΙΝΩΤΟΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΜΙΝΩΤΟΣ

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ

Κατά την συνεδρίαν του Γενικού Συμβουλίου της Τραπεζής της Ελλάδος της 6ης Φεβρουαρίου, ο Διοικητής κ. Κ. Βαρδαρέσος, εισηγούμενος τον Ίσολογισμόν του λήξαντος έτους, προέβη εις τας κάτωθι δηλώσεις :

Κύριοι Σύμβουλοι,

Δεν δύναμαι νά άρχίσω την εισήγησιν επί του Γενικού Ισολογισμού και των αποτελεσμάτων της χρήσεως του λήξαντος έτους χωρίς νά επαναφέρω και πάλιν την σκέψιν ήμων μετ' ευλαθείας εις την μεγάλην μορφήν του έκλιπόντος Κυβερνήτου της Χώρας, του Όποιου την στέρησιν ή Τράπεζα ήμων μετά του Έθνους όλοκλήρου τόσον βαθέως ήσθάνθη. Αποτίοντες και σήμερον τον προσήκοντα σεβασμόν εις την μνήμην του θανόντος, ως άντλήσωμεν θάρρος εκ του παραδείγματος Έκείνου και ως αποδλέψωμεν μετά πεποιθήσεως και αίτιοδοξίας εις τό μέλλον.

Η υποβολή εις τό Γενικόν Συμβούλιον της έτησίας λογοδοσίας διά τό λήξαν έτος καθυστέρησε σοβαρώς λόγω της ανάγκης όπως συγκεντρωθώσιν οι σχετικοί άριθμοί πάντων των Υποκαταστημάτων της Τραπεζής. Η συγκέντρωσις αυτή ήτο φυσικόν νά βραδύνη, λόγω άφ' ενός μέν της μειώσεως του προσωπικού εκ της επιστρατεύσεως και άφ' ετέρου ένεκα των δυσχερειών της συγκοινωνίας και ιδίως της θαλασσίας.

Η καθυστέρησις αυτή είχεν ως άναγκαίαν συνέπειαν και την επιδράδυνσιν της δημοσιεύσεως των εβδομαδιαίων καταστάσεων της Τραπεζής, αίτινες αποτελούσιν άπλην περιληπτικήν συνέχειαν του Ίσολογισμού.

Έγκρινόμενου σήμερον του Ίσολογισμού του λήξαντος έτους, θέλουσι δημοσιευθί εύθύς άμέσως και αι μέχρι τούδε καθυστερήσασαι εβδομαδιαίαι καταστάσεις.

Είθισται, κύριοι Σύμβουλοι, κατά την υποβολήν του Γενικού Ίσολογισμού έκάστου έτους νά γίνεται βραχείαις τίς άνασκόπησις της κατά τό λήγον έτος οικονομικής καταστάσεως και έξαρσις των στοιχείων εκείνων τά όποια την απεικονίζουν χαρακτηριστικώτερον.

Η άπειληθείσα είσβολή

Τό λήξαν έτος υπήρξεν εξαιρετικόν διά την Πατρίδα μας. Μέχρι μέν των άρχών του τελευταίου τριμήνου, τό Έθνος ήμων διατέλει υπό την πίεσιν των γύρω του συμβαινόντων και έν άναμονή και άμφιβολία περί της ιδίας του τύχης και τό άμεσον μέλλον. Από δέ του τέλους του μηνός Οκτωβρίου, υποστάν την άναγδρον επίθεσιν μιας Μεγάλης Δυνάμεως, είδεν άπειληθείσαν αυτήν την εθνικήν του ανεξαρτησίαν. Τό φυσικόν σθένος του έκλιπόντος Κυβερνήτου, ένσωματώσαντος την άκλόγητον θέλησιν και την άπερίοριστον απόφασιν του ήνωμένου Έθνους, όπως υπoστή πᾶσαν θυσίαν προς υπεράσπισιν της Πατρίδος, άπειμάκρυνεν δριστικώς τον άπειληθέντα κίνδυνον.

Άλλ' ή οικονομία της Χώρας ύπέστη άμεσον τον άντίκτυπον της επελθούσης εις την ζωήν του Έθνους επαναστάσεως. Η ιδιωτική, ή κοινωνική, ή δημοσία οικονομία, πᾶσα έν γένει οικονομική δραστηριότης μετεβλήθη από ειρηνικής εις πολεμικήν. Πάντες οι ύλικοι και προσωπικοί συντελεστοί της οικονομικής ενεργείας, πάντες άνεξαιρέτως οι πόροι της Χώρας έπρεπε νά διατεθώσι προς ένα και μόνον καντρικόν σκοπόν : την επιτυχή διεξαγωγήν του πολέμου. Πᾶσα άλλη άποψις, πᾶν άλλο συμφέρον, ωφείλε νά τεθῇ εις δευτερεύουσαν μοῖραν ή και νά άγνοηθῇ πλήρως, ίνα μή ή εξαιρετος ψυχική προσπάθεια προσκόψη εις άνεπαρκείαν της ύλικής προσπάθειας.

Η Άγγλική ένίσχυσις

Εις την οικονομικήν όμως ταύτην προσπάθειαν προς επιτυχή διεξαγωγήν του πολέμου δεν εύρέθημεν μόνοι. Όπως και εις τά λοιπά πεδία του διεξαγομένου πολέμου, ούτω

•Ιόνιος Άνθολογία•

και εις τό οικονομικόν, έχομεν την άνεπιφύλακτον ένίσχυσιν της Μεγάλης ήμων Συμμάχου. Η Βρετανική οικονομική ένίσχυσις εις πολύτιμος. Ημείς όμως όφείλομεν νά κάμωμεν χρήση αυτής μετά της επιβαλλομένης φρονήσεως και φειδοῦς και έκεί μόνον, όπου τό κυριαρχούν συμφέρον της διεξαγωγής του πολέμου επιβάλλει τούτο.

Η παραγωγή

Έάν όμως εις αληθές ότι αι πολεμικαι άνάγκαι όφείλουν νά άπασχολήσουν πάντας τους πόρους ήμων, εις έπίσης επιβεβλημένον όπως δημιουργήσωμεν, αύξήσωμεν και χρησιμοποιήσωμεν τους άναγκαίους τούτους πόρους κατά τον καλλίτερον δυνατόν τρόπον, ούτως ώστε νά αποφευχθώσι μόνιμοι και ριζικοί κλονισμοί της οικονομίας μας. Έπειδή δέ, ως γνωστόν, οι πραγματικοί οικονομικοί πόροι έν τέλει μόνον εκ της παραγωγής δύνανται νά δημιουργηθώσιν, εις άμεσος άνάγκη ένισχύσεως των παραγωγικών μας δυνατοτήτων και άναπροσαρμογής αυτών προς τους όρους της πολεμικής οικονομίας. Πάντα τά προβλήματα ταύτα μελετώνται ένδελεχώς παρά της Κυβερνήσεως από της ένάρξεως του πολέμου, ή δέ προσωπικότης του νέου Προέδρου αυτής και ή άμεσος άντίληψις την όποίαν έχει περί των άναγκών των διαφόρων κλάδων της εθνικής μας οικονομίας, παρέχουν μίαν είσέτι έγγύησιν ότι τά σοβαρά προβλήματα άτινα αντιμετώπιζομεν θά τύχουν επιτυχούς λύσεως.

Δύο κυρίως θέματα άπασχολούσιν ήμᾶς κατά την έκθεσιν του Γενικού Ίσολογισμού της Τραπεζής καθ' έκαστον έτος : ή κυκλοφορία και ή συναλλαγματική κατάσταση.

Ίνα αποκτήσωμεν άκριβή είκόνα της εξέλιξεως της κυκλοφορίας, πρέπει νά παρακολουθήσωμεν αυτήν κατά δύο διακεκριμένας περιόδους :

α') από της ένάρξεως του έτους μέχρι της 23 Οκτωβρίου 1940, καθ' ήν εξέδόθη ή τελευταία προπολεμική κατάσταση της Τραπεζής της Ελλάδος και
β') από της ένάρξεως του Έλληνοϊταλικού πολέμου μέχρι τέλους του υπό κρίσιν έτους.

1940		Κυκλοφορία εις εκατ. Δρ.		Διαφορά επί πλέον	
1	Ιανουαρίου	9.453			
23	Οκτωβρίου	11.525			
31	Δεκεμβρίου	15.369		2.072	3.844

Κατά την πρώτην περίοδον από των άρχών του έτους μέχρι τέλους Οκτωβρίου 1940, περίοδον διεθνώς πολεμικήν και άνώμαλον, ειρηνικήν όμως διά την ήμετέραν Χώραν, ή κυκλοφορία ηξέληθη κατά 2.072 εκατομμύρια δραχμών, ήτοι κατά 22 0/0. Η αύξησις της κυκλοφορίας κατά την περίοδον ταύτην όφείλεται κυρίως εις αύξησιν των εις χρήμα άναγκών της αγοράς, δικαιολογείται δέ, έν μέρει μέν εκ της ύψώσεως των τιμών, όφειλόμενης εις την ύψωσιν των ναύλων, των ασφαλίστρων και αυτών τούτων των τιμών εις τά κέντρα της διεθνούς παραγωγής, έν μέρει δέ εκ της στάσεως προς άποθησαύρησιν, ήτις εκδηλούται συνήθως παρά τῇ πληθυσμῷ εις όμοίας έκτάκτους περιστάσεις.

Κατά την δευτέραν περίοδον, ήτοι από της ένάρξεως του Έλληνοϊταλικού πολέμου μέχρι τέλους του έτους, ή κυκλοφορία ηξέληθη κατά 3.844 εκατομμύρια δραχμών, ήτοι κατά 33.3 0/0. Η αύξησις αυτή της κυκλοφορίας όφείλεται εξ όλοκλήρου εις την ταραστίαν αύξησιν των ταμειακών άναγκών του Κράτους την προκληθείσαν εκ της έμπολέμου καταστάσεως. Πράγματι, αι πολεμικαι δαπάναι εις τόσον κολοσσιαίαι, ώστε δεν δύνανται ούδὲ πόρρωθεν νά καλυφθώσιν εκ των τακτικών ή των συνήθων έκτάκτων δημοσίων εσόδων. Κατά την έναρξιν δέ τουλάχιστον του πολέμου καθίσταται άναπόφευκτος ή προσφυγή εις την αύξησιν των μέσων της νομισματικής κυκλοφορίας προς αντιμετώπισιν αυτών.

•Ιόνιος Άνθολογία•

Τὸ κάλυμμα

Ἄλλ' ἢ ἐπελθοῦσα αὐξήσις αὕτη τῆς κυκλοφορίας ἔχει ὡς ἀντίστοιχον κάλυμμα τὰς χορηγηθείσας ὑπὸ τῆς Συμμαχου ἡμῶν Μεγάλης Βρεταννίας πιστώσεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς διεξαγωγῆς τοῦ πολέμου. Ἡ Κυβέρνησις πωλοῦσα εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος τὸ ἐκ τῶν πιστώσεων τούτων συνάλλαγμα ἀποκτᾷ τὰς ἀναγκαίως δραχμὰς πρὸς κάλυψιν μέρους τῶν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἐκτάκτων πολεμικῶν δαπανῶν.

Ἐκ παραλλήλου τὸ ἀποκτώμενον οὕτω συνάλλαγμα ἀποτελεῖ πολύτιμον ἐνίσχυσιν τῆς οἰκονομίας μας, διότι δύνανται νὰ διατίθεται πρὸς ἀγορὰν ποικίλων ἀγαθῶν ἐκ τῆς περιοχῆς τῆς στερελίας, εἴτε πρὸς βελτίωσιν τῆς συντηρήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, εἴτε πρὸς ἐπαύξησιν τῶν ἀπαιτουμένων μέσων διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς παραγωγικῆς μας προσπάθειας.

Ἡ αὕξισις οὐχὶ ὑπερβολικὴ

Ὡς εἴρηται ἤδη, ἡ αὕξισις τῆς κυκλοφορίας ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας ὑπῆρξεν ἀναπόφευκτος. Εἶνε βεβαίως μεγάλη, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ οὔτε ὡς ὑπερβολικὴ οὔτε ὡς ἐπικίνδυνος διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ νομισματός μας ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν. Ἡ μὲν ἐξωτερικὴ ἀξία τῆς δραχμῆς ἀσφαλιζέται ἐκ τοῦ ἀπολύτως ἐπαρκοῦς καλύμματος, τὸ δὲ Κράτος ἔχει εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ πάντα τὰ μέσα ὅπως διοχετεύσῃ καταλλήλως τὸ ὑπερβαῖνον τὰς ἀνάγκας τῶν συναλλαγῶν ποσὸν δραχμῶν ὥστε νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ὑψηλόμενης κυκλοφορίας ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς ἥτοι τοῦ τιμαρίθμου.

Ἐκ παραλλήλου ἡ συναλλαγματικὴ κατάστασις τῆς Χώρας ἐξειλήθη κατὰ τρόπον ἀπολύτως εὐνοϊκόν. Παρὰ τὴν αὕξισιν τῶν ἀναγκῶν μας διὰ προμηθείας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, παρὰ τὴν σημαντικὴν ὑψωσιν τῶν τιμῶν, τῶν ναύλων, τῶν ἀσφαλιστρῶν κλπ., ἔχομεν νὰ σημειώσωμεν σπουδαίαν αὕξισιν συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς Χώρας.

Ἡ αὕξισις αὕτη, καὶ χωρὶς νὰ ὑπολογίσωμεν τὸ συνάλλαγμα τὸ προσελθόν ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων ἀγγλικῶν πιστώσεων, ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος 1939 πραγματοποιηθείσαν ἐκ λιρῶν 217.009 αὕξισιν. Ἄν συνυπολογίσωμεν καὶ τὸ συνάλλαγμα ἐκ τῶν ἀγγλικῶν πιστώσεων, ἡ συναλλαγματικὴ μας κίνησις θὰ ἐμφανίσῃ τὴν ἐξῆς εἰκόνα: Ἀπόθεμα 31 Δεβρίου 1939 £ 6.868.818. Ἀπόθεμα 31 Δεβρίου 1940 £ 18.333.527.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων προκύπτει ὅτι ἡ αὕξισις τοῦ ἀποθέματος ἀνῆλθεν εἰς λίρας Ἀγγλίας 11.469.709,

Σύσσωμον τὸ Ἔθνος

Κύριοι Σύμβουλοι, ἔχομεν πάντας συναΐδῃσιν ὅτι διατρέχομεν μίαν τῶν κρίσιμωτέρων περιόδων τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς. Σύσσωμον τὸ Ἔθνος ἐπειθάρχησεν, ὅταν ἐξητήθη παρ' αὐτοῦ νὰ προσφέρῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς Πατρίδος τὴν υπερτάτην θυσίαν, τὴν θυσίαν τῆς ζωῆς. Δὲν ὑπάρχει ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία, ὅτι θὰ πειθαρχήσῃ καὶ πάλιν καὶ θὰ ὑποπαρ' αὐτοῦ. Μὲ τὴν ιδεάν ταύτην δυνάμεθα ν' ἀποδλέπωμεν μετὰ ἡρεμίας εἰς τὸ μέλλον, πεπεισμένοι ὅτι, ὅπως εἰς τὸ στρατιωτικόν, οὕτω καὶ εἰς τὸ οἰκονομικόν πεδίον θὰ κερδίσωμεν τὸν ἀγῶνα.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δ. Χ. Ζώνη: «Κρητικὰ Σημειώματα». — Ἀθῆναι 1940.

«Πανηγυρικὸν Τεῦχος ἐπὶ τῇ 75τηρῇ τοῦ Καθηγητοῦ Μαρίνου Γερουλάνου». — Ἀθῆναι 1939.

Γ. Θ. Φεσσόπουλος: «Ἡ ὑπηρεσία πληροφοριῶν». — Ἀθῆναι 1940.

Στ. Χιλιανάκη: «Ὁ Ὀλυμπος κατὰ τὰς μυθολογικὰς παραδόσεις». — Ἀθῆναι 1940.

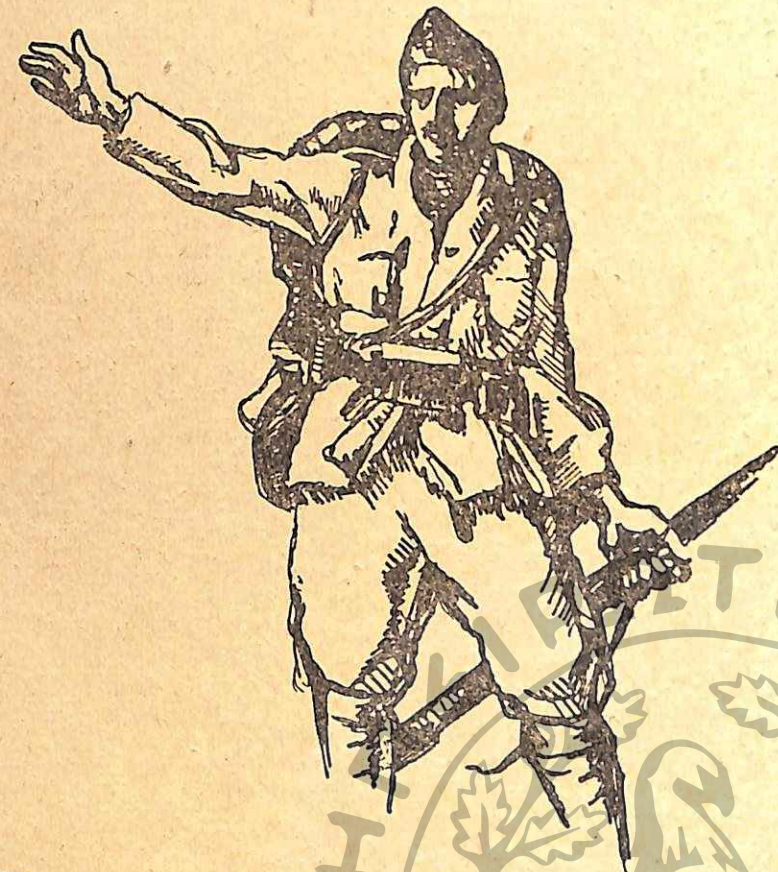
Βασ. Φανίτσιου: «Τὰ Καλούδια μας» λαογραφικὴ μελέτη γιὰ τὴν Ἠπειρο. — Ἀθῆναι 1940.

Michelle Avéroff: «La vie impersonnelle d'Avéroff». — Athènes 1941.

«Ἰόνιος Ἀνθολογία»

ΕΛΛΗΝΕΣ, ΣΕΙΣ ΠΟΥ ΜΕΝΕΤΕ ΠΙΣΩ ΦΡΟΝΤΙΖΕΤΕ
ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ ΜΕ

ΤΟ ΜΕΓΑ ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΛΑΧΕΙΟΝ

Τὸ ἥμισυ τῶν εἰσπράξεων τοῦ νέου αὐτοῦ Λαχείου, παρέχει χειμερινὴν περίθαλψιν, ἐνδύματα, συσσίτια, ἰατρικὰς φροντίδας κλπ. εἰς τὰ παιδιά καὶ τοὺς γέροντας γονεῖς τῶν πολεμιστῶν μας. Τὸ ἄλλο ἥμισυ τῶν εἰσπράξεων τοῦ προσφέρει σημαντικὰ κέρδη εἰς τοὺς ἀγοραστὰς του, ἀνερχόμενα κατὰ μῆνα εἰς 10.000.000 δραχ.

Ἀς Λαχνὸς 2.500.000 Δρχ. — Τιμὴ Γραμματίων 200—100—50

Ο ΔΟΝΤΕΣ ΟΠΩΣ ΤΩΝ ΣΤΑΡ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Αι Στάρ «αι ωραϊαι έπαγγελ-
ματϊαι» γνωρίζουν ότι συνήθως
ή έπιτυχία των προέρχεται από
τήν γοητεϊαν του μειδιάματός
των. Αύτην τήν ασύγκριτον λάμ-
φιν τήν αποκτούν μεταχειριζό-
μεναι τήν ΚΟΛΥΝΟΣ.

Ακολουθήσατε τὸ παράδειγ-
μά των γιά νά έχετε υγιείς,

λευκοὺς, οδόντας και θαυωτι-
κόν μειδιάμα.

Μεταχειρίζεσθε τήν μοντέρ-
να έπιστημονικὴν οδοντόκρε-
μαν ΚΟΛΥΝΟΣ, τήν συνιστοῦν
χιλιάδες οδοντοϊατροί λόγω τῆς
άντισηπτικῆς τῆς ένεργείας, και
αι Στάρ τῆς Αμερικῆς, λόγω
τῆς λάμφεως πού δίδει εἰς τοὺς
οδόντας.

Δοκιμάσατε τήν ΚΟΛΥΝΟΣ

**ΛΑΜΠΡΥΝΑΤΕ
ΤΟ ΧΑΜΟΓΕΛΟ ΣΑΣ ΜΕ
ΚΟΛΥΝΟΣ**

ΑΦΘΙ ΧΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΙ

Τύποις : «ΠΟΛΥΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗΣ» Αχαρνών 244